

Podręcznik dobrych praktyk

Wolontariat w szkole

Podręcznik dobrych praktyk

**Wolontariat
w szkole**

Opracowane przez:

Maciej Budka

Maciej Maruszak

Małgorzata Pyka

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział 1	
Wolontariat w szkole - od czego zacząć?	11
1.1. Co to jest wolontariat?	12
1.2. Czy każdy może zostać wolontariuszem?	25
1.3. Dlaczego warto realizować wolontariat w szkole?	26
1.4. Jak dobrać charakter i zakres pracy wolontariackiej do możliwości i zainteresowań uczniów?	28
1.5. Aspekty prawne wolontariatu szkolnego	31
Rozdział 2	
Szkolne Koło PCK	35
2.1. Jak założyć Szkolne Koło PCK – krok po kroku	36
2.2. Model Szkolnego Koła PCK	38
2.3. Prawa i obowiązki wolontariusza i wolontariuszki	40
2.4. Rola opiekuna Szkolnego Koła PCK	43
2.5. Kalendarz wydarzeń angażujących Szkolne Koła PCK	44
Rozdział 3	
Aktualne akcje i kampanie Polskiego Czerwonego Krzyża, w które mogą włączać się Szkolne Koła PCK	47
3.1. Gorączka złota	48
3.2. Godne Dzieciństwo	49
3.3. Mistrzostwa pierwszej pomocy	51
3.4. Światowy Dzień Walki z Głodem	52
3.5. Światowy Dzień Walki z AIDS	53
3.6. Krwiodawstwo - Młoda Krew Ratuje Życie	53
3.7. Dzień Młodzieży PCK	55
3.8. Światowy Dzień Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca (Tydzień PCK)	56
3.9. Światowy Dzień Pierwszej Pomocy	57
Rozdział 4	
Aktualne programy edukacyjne realizowane przez Polski Czerwony Krzyż	59
4.1. Super Wiewiórka Przyjaciółka Oli i Kuby PCK	60
4.2. Ratowniczek pomaga Ci pomagać	61
4.3. Dbam o swoje zdrowie	62

4.4. Nie bądź obojętny	62
4.5. Chroń dziecięce uśmiechy	63
4.6. Olimpiada promocji zdrowego stylu życia	65

Rozdział 5

Wolontariat w szkole - przykłady dobrych praktyk 67

5.1. Czy wolontariat szkolny jest widoczny?	68
Czy można sprawić, żeby jego działalność była szerzej znana?	68
5.2. Inspiracje – przykłady lokalnych przedsięwzięć wolontariackich zrealizowanych przez nowo utworzone Szkolne Koła PCK w ramach udziału w projekcie „Wolontariat PCK – Aktywacja” realizowanym przez Lubelski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża	69
a) „Listy od Aniołów”	69
b) „Pomóżmy Danielowi stanąć na nogi – Razem możemy więcej”	71
c) „Żyj zdrowo i bezpiecznie!!!”	71
5.3. Scenariusz warsztatów pt. „Wprowadzenie do Czerwonego Krzyża”	92
5.4. Przydatne adresy w organizacji pracy Szkolnych Kół PCK	101

Rozdział 6

Metoda projektowa - dobra praktyka w pozyskiwaniu i zarządzaniu projektami finansowanymi ze środków zewnętrznych 103

Hymn Polskiego Czerwonego Krzyża 119

Słowniczek pojęć 120

Podsumowanie 121

Galeria 123

Szanowni Państwo,

publikacja, do lektury której serdecznie Państwa zachęamy, to praktyczny poradnik zarówno dla tych nauczycieli, którzy dopiero rozpoczynają przygodę z wolontariatem w swojej szkole, jak i nauczycieli z doświadczeniem na tym polu, którzy jednak nadal poszukują inspiracji do działania i cennych wskazówek, dzięki którym wolontariat w szkole będzie bardziej widoczny i pozwoli angażować coraz więcej młodych ludzi.

Liczymy, że lektura tej publikacji w interesujący sposób pokaże korzyści, jakie może wynieść zarówno nauczyciel jak i uczeń z bezinteresownej pracy na rzecz innych. Z drugiej strony mamy nadzieję, że niniejszy poradnik zachęci Państwa do myślenia o wolontariacie, jako formie aktywności społecznej, dzięki której wolontariusz może zdobyć wiele potrzebnych umiejętności, przydatnych na ścieżce jego dalszego rozwoju edukacyjno-zawodowego. Wolontariat jest bowiem inicjatywą, która stanowi doskonałą okazję dla dzieci i młodzieży do poznania siebie i świata, do wyjścia mu naprzeciw. Młodzi ludzie mają okazję nie tylko szlifować swoje umiejętności i kompetencje, ale przede wszystkim doświadczać trudu i satysfakcji z dobrze wykonanej samodzielnej pracy.

Serdecznie Państwu dziękujemy za dotychczasowe działania promujące idee wolontariatu w szkole i ufamy, że poradnik będzie przydatnym narzędziem w dalszym kształtowaniu postaw prospołecznych dzieci i młodzieży.

Publikacja powstała w ramach projektu „*Wolontariat PCK – Aktywacja*” współfinansowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i realizowanego pod Honorowym Patronatem Lubelskiego Kuratora Oświaty.

Życzymy ciekawej lektury!

Wstęp

Kim jest wolontariusz? Większość zapewne odpowie: to ten, który pracuje za darmo. Będą też tacy, którzy wolontariusza postawią obok ochotnika. Inni nazwą go społecznikiem. Jeszcze inni – tym, który pomaga. Dla nas wolontariusz to przede wszystkim kręgosłup społeczeństwa obywatelskiego. To siła napędowa organizacji pozarządowych i esencja inicjatyw obywatelskich.

Niniejsza publikacja powstała w ramach projektu pod nazwą „*Wolontariat PCK – Aktywacja*” realizowanego przez Lubelski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Lublinie pod Honorowym Patronatem Lubelskiego Kuratora Oświaty i współfinansowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Celem głównym projektu był rozwój idei wolontariatu oraz zwiększenie zaangażowania uczniów i uczennic uczęszczających do szkół w województwie lubelskim w działalność wolontariacką w swoich środowiskach lokalnych.

W pierwszym etapie realizacji projektu dzięki zorganizowaniu i przeprowadzeniu warsztatów edukacyjnych związanych z tematyką wolontariatu, uczniowie zostali wyposażeni w niezbędne kompetencje w obszarze funkcjonowania Szkolnych Koł PCK. Następnie mieli za zadanie przygotować jeden autorski projekt lokalny, wykorzystujący nabyte w toku udziału w warsztatach umiejętności.

W rozdziale 1 niniejszego poradnika zawarto najważniejsze informacje na temat idei wolontariatu oraz jego podstawowych regulacji prawnych w Polsce. Rozdział 2 dedykowany jest wolontariatowi w placówkach edukacyjnych, a tym samym Szkolnym Kołom PCK. Rozdział 3 i 4 poświęcony został aktualnym akcjom i kampaniom oraz aktualnym programom edukacyjnym realizowanym przez Polski Czerwony Krzyż. W rozdziale 5 opisano dobre praktyki, które w formie lokalnych przedsięwzięć wolontariackich zostały zrealizowane przez młodych wolontariuszy i wolontariuszki w ramach ich uczestnictwa w projekcie „*Wolontariat PCK – Aktywacja*”.

Poniższe opracowanie uzupełnione jest filmami opublikowanymi na portalu: https://www.youtube.com/channel/UCfECgYU0vR4C2Dhg_p6nMHA/videos?shelf_id=0&view=0&sort=dd

ROZDZIAŁ

1

Wolontariat w szkole
- od czego zacząć?

1.1

Co to jest wolontariat?

Słowo „*wolontariat*” pochodzi z języka łacińskiego – *volontarius*, co oznacza „dobrowolny, chętny, zgodny z własną wolą”. W powszechnej opinii wolontariat uważa się jako świadomą pracę na rzecz innych osób, która wykracza poza więzi „rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie” i za którą nie pobiera się wynagrodzenia finansowego. Nie oznacza to jednak, że praca Wolontariusza jest bezinteresowna.

Jakie pozamaterialne korzyści płyną z pracy wolontarystycznej?

TY POMAGASZ!:

- osobom, które znalazły się w trudnej sytuacji
- osobom starszym przełamując poczucie ich osamotnienia
- zmieniać swoje otoczenie na lepsze
- zachęcać innych do działania

A CO DLA CIEBIE?:

- samorealizujesz się i rozwijasz
- przekonujesz się na ile Cię stać
- jesteś aktywny
- odkrywasz i wzmacniasz wrażliwość na sprawy społeczne
- uczysz się komunikacji z innymi ludźmi i środowiskiem
- nawiązujesz nowe kontakty
- uczysz się współpracy i pracy w zespole
- zbierasz nowe doświadczenie i nabywasz nowe umiejętności
- pogłębiasz pasję i szukasz nowych zainteresowań
- spędzasz wolny czas w pożyteczny sposób

TROCHE HISTORII...

Podwaliny wolontariatu w jego współczesnym znaczeniu stworzył szwajcarski inżynier i pacyfista - Pierre Ceresole żyjący w latach 1879-1945. P. Cérésolle urodził się w zamożnej szwajcarskiej rodzinie. Zdobył gruntowne wykształcenie matematyczne oraz inżynierskie. Choć wydawało się, że czeka go udana kariera zawodowa i dostatnie życie, wybrał inną drogę, która uczyniła go słynnym aktywistą-wolontariuszem. Jako pacyfista odmawiał służby wojskowej i płacenia podatków na utrzymanie wojska, za co trafił do więzienia. Po śmier-

ci ojca odziedziczył ogromny spadek, jednak odmówił jego przyjęcia. Wiele podróżował. Aby zarobić na swoje utrzymanie chwycił się wielu rozmaitych zajęć. Kiedy w 1914 roku wybuchła I wojna światowa, wrócił do rodzinnej Szwajcarii. To, co zastał w Europie, wstrząsnęło nim i sprawiło, że swoje dalsze życie poświęcił pracy na rzecz budowania pokoju.

W 1920 Pierre Ceresole roku założył Service Civil International (SCI), znaną także jako International Voluntary Service for Peace (IVSP), międzynarodową organizację, której zadaniem było odbudowanie wzajemnego zaufania narodów walczących ze sobą w I wojnie światowej, stworzenie możliwości pokojowej współpracy oraz kształtowanie atmosfery braterstwa między społeczeństwami różnych narodów i kultur.

Patrząc wstecz łatwo zauważyć, iż najwięcej bezinteresownych aktów pomocy ma miejsce zawsze w następstwie wojen, katastrof czy klęsk naturalnych. Nic więc dziwnego w tym, że najwięcej inicjatyw i organizacji międzynarodowych promujących wolontariat powstało po II wojnie światowej. Jedną z nich jest UNESCO – organizacja wyspecjalizowana ONZ, mająca na celu wspieranie współpracy międzynarodowej w dziedzinie kultury, sztuki i nauki, a także poszanowania praw człowieka. W 1948 roku UNESCO powołało do życia CCIVS (Coordinating Committee for International Voluntary Service), instytucję mającą za zadanie ułatwienie współpracy i koordynację organizacji wolontariackich na świecie.

Również wolontariat w Polsce może poszczycić się długą tradycją. Za najstarszą instytucję charytatywną w naszym kraju uważa się wrocławski szpital założony w XII wieku przez fundację biskupią.

W czasach współczesnych znanym społecznikiem, który kultywował idee wolontarystyczne był Jan Korczak. Barwna biografia tego człowieka skupia w sobie niemal wszystkie aspekty wolontariatu, ponieważ niosąc bezinteresowną pomoc poświęcił się dla swoich podopiecznych.

Wolontariat w Polsce zaczął naprawdę rozkwitać od 1990 roku, a to dzięki licznie powstającym od tego czasu organizacjom pozarządowym. W 1993 roku w Warszawie powstało Centrum Wolontariatu. Była to pierwsza w naszym kraju placówka przygotowująca do współpracy wolontariuszy, organizacje pozarządowe oraz placówki publiczne.

Do czołowych organizacji propagujących idee wolontariatu w Polsce należy Polski Czerwony Krzyż, będący najstarszą polską organizacją humanitarną.

HISTORIA POLSKIEGO CZERWONEGO KRZYŻA 1919-2003

Korzeni organizacji czerwonego krzyża szukać należy w okresie zaborów. Występują jednak w tym czasie dwa podstawowe problemy, które uniemożliwiają utworzenie polskiego komitetu. Po pierwsze: Polska w owym czasie nie istnieje jako państwo, co uniemożliwia podpisanie jej konwencji genewskich, których to podpisanie otwiera drogę do utworzenia stowarzyszenia krajowego. Po drugie: w interesie państw zaborczych nie leży tolerowanie instytucji z przymiotnikiem „polski” w nazwie, gdyż mogłoby to budzić uczucia patriotyczne w społeczeństwie.

Pod koniec XIX i na początku XX wieku użycie nazwy „czerwonego krzyża” w nazwie tajnych, pół-tajnych i jawnych organizacji polskich działających pod zaborami było synonimem ich działalności charytatywnej. Wypada tu wspomnieć o „Rewolucyjnym Towarzystwie Czerwonego Krzyża Pomocy Więźniom Politycznym” działającym w latach 1877-1878 w Warszawie. Jest to pierwsze polskie stowarzyszenie ze słowami „czerwony krzyż” w nazwie. Organizacje „czerwonokrzyżskie” działające na terenie zaboru rosyjskiego przed I wojną, działały nielegalnie lub pół legalnie podlegając nieustannie represjom ze strony władz. Organizacji tych pomimo ich pozytywnej działalności nie możemy uznawać za prekursorów PCK ze względu na charakter klasowej udzielanej pomocy, aż do 1903 r., gdy powstaje Krajowy Związek Czerwonego Krzyża z zapisami o niesieniu pomocy bez względu na kryteria religijne czy polityczne. W 1884 r. powstaje w Warszawie oddział okręgowy Rosyjskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża. W zaborze austriackim dzięki liberalnej polityce Wiednia powstają przed 1891 r. dwa stowarzyszenia: Stowarzyszenie Patriotycznej Pomocy Czerwonego Krzyża w Galicji i Krajowe Stowarzyszenie Dam Patriotycznej Pomocy Czerwonego Krzyża. W 1891 r. oba stowarzyszenia połączyły się w jedno Krajowe Stowarzyszenie Mężczyzn i Dam Czerwonego Krzyża w Galicji, którego prezesem został późniejszy pierwszy prezes Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża, książę Paweł Sapieha. Najgorzej sytuacja przedstawiała się na obszarze zaboru pruskiego gdzie do 1914 r. nie istniała żadna polska organizacja o charakterze charytatywnym. Momentem przełomowym dla rozwoju polskiej działalności charytatywnej okazał się wybuch pierwszej wojny światowej. W grudniu 1915 r. po wielu staraniach władze niemieckie zezwoliły na powstawanie rad opiekuńczych. Na jej podstawie utworzono Radę Główną Opiekuńczą (RGO). W zaborze rosyjskim 29 sierpnia 1914 r. za zgodą Rosyjskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża powstał Polski Komitet Pomocy Sanitarnej (PKPS). PKPS prowadził swoje działania na terenie całego Imperium Rosyjskiego. Również po zajęciu przez Niemców Warszawy

5 sierpnia 1915 r. kontynuował swoją działalność w okupowanej stolicy. Natomiast ci działacze, którzy opuścili z armią carską Królestwo Polskie działali na terenie imperium aż do 22 lipca 1918 r., czyli do decyzji władz sowieckich o likwidacji polskich organizacji charytatywnych na terenie Rosji. Rola ich została przejęta przez Ekspozyturę Polskiej Komisji Repatriacyjnej. W zaborze austriackim 22 sierpnia 1914 r. organizacja „Samarytanin Polski” o charakterze czerwono krzyżskim podjęła decyzję o objęciu opieką medyczno-sanitarną Legionów Polskich. Sama organizacja powstała w 1912 r.

Powstanie i pierwsze lata (1919-1927)

Po 123 latach zaborów 11 listopada 1918 r. roku Polska odzyskała niepodległość. Wydarzenie to było jednym z impulsów do tworzenia się Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża. Wcześniej Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża długo zwlekał z uznaniem polskiej organizacji sanitarnej pomagającej polskiemu wojsku. Dopiero trzeci list do MKCK doczekał się pozytywnej odpowiedzi i w dniu 14 lipca 1919 r. uznano Polskie Towarzystwo Czerwonego Krzyża za członka międzynarodowej rodziny czerwono krzyżskiej. Wcześniejsze odmowy związane były z tym, iż nieistniejące jeszcze państwo polskie nie mogło przystąpić do Konwencji Genewskiej, z 1864 r. co Polska uczyniła w dniu 19 lipca 1919 r. Aby utworzyć Polskie Towarzystwo Czerwonego Krzyża po raz pierwszy organizacje humanitarne o charakterze czerwono krzyżskim spotkały się na naradzie w Warszawie 18 stycznia 1919 r. z inicjatywy Samarytanina Polskiego. Na tej naradzie postanowiono powołać do życia PTCK. Dwoma najważniejszymi postaciami dla nowo tworzącej się organizacji byli książę Paweł Sapieha – pierwszy prezes Stowarzyszenia i Helena Paderewska żona pierwszego po odzyskaniu niepodległości premiera rządu polskiego. 15 kwietnia 1919 r. statut PCK został zatwierdzony przez ministra spraw wewnętrznych. Kolejną ważną datą dla PTCK jest 27 kwietnia 1919 r., kiedy to na zwołanym przez hrabiego Władysława Tyszkiewicza (Komisarz rządu polskiego ds. Polskiego Czerwonego Krzyża) pierwszym zebraniu zatwierdzono statut i wybrano 30-osobowy Komitet Główny. Ostatnią ważną datą dla początków PTCK jest 16 września 1919 r., kiedy to PTCK przyjęto do Ligi Stowarzyszeń Czerwonego Krzyża.

Kwestia powrotu Polaków rozsypanych na obszarze Rosji Radzieckiej

Ważną sprawą dla odradzającego się państwa polskiego był powrót Polaków z Rosji. W październiku 1919 r. pomimo napiętej sytuacji politycznej doszło do spotkania w Mikaszewiczach. Ustalono tam zasady współpracy pomiędzy

delegacjami Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża reprezentowanego przez Michała Stanisława Kossakowskiego i Rosyjskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża w RSFRR reprezentowanej przez Juliana Marchlewskiego. W grudniu tego roku podpisano umowę o wzajemnym wydaniu zakładników i jeńców oraz o wzajemnym honorowaniu praw czerwonego krzyża. Umowa z września 1920 r. przewidywała pracę przedstawicieli RTCK w Polsce i PTCK w Rosji Radzieckiej. Delegaturą radziecką w Warszawie kierowała Stefania Sempołowska, a polską w Moskwie, żona Maksyma Gorkiego Katarzyna Pielechowska. Swoją funkcję pełniła do 1937 r. Pierwotne założenia umowy rozrosły się i objęci opieką zostali repatrianci oraz jeńcy wojenni. Oddziały delegatury PCK poza Moskwą działały w Niżnym Nowogrodzie, Piotrogradzie, Tule, Tambowie i Penzie. W 1957 r. podczas pobytu Katarzyny Pielechowskiej w Polsce została ona odznaczona odznaką honorową PCK I-go stopnia.

W dniu 1 stycznia 1921 r. Polski Czerwony Krzyż posiadał 305 oddziałów lokalnych. W latach 1921-22 w czasie powstań śląskich działały trzyosobowe delegacje złożone z przedstawicieli MKCK, PCK i Niemieckiego Czerwonego Krzyża (NCK). Odwiedzały one miejsca zatrzymań. W wyniku tej działalności setki polskich i niemieckich jeńców zostały wymienione. W 1926 r. PCK zainicjował wymianę osób zatrzymanych z powodów politycznych pomiędzy Polską a Litwą. W 1924 r. PCK pomagał ofiarom powodzi na rzece Wiśle.

Lata 1927-1939

Rok 1927 obfitował w wiele zmian w stowarzyszeniu. Do najważniejszych zaliczyć należy zmianę nazwy stowarzyszenia z Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża na Polski Czerwony Krzyż. Zmiana ta dokonana została rozporządzeniem prezydenta RP z dnia 1 września 1927 r. Tym rozporządzeniem prezydent brał również PCK pod swój protektorat. W tym również roku kolejnym rozporządzeniem prezydenta został wzięty pod ochronę państwa, pod groźbą grzywny, więzienia lub konfiskaty towarów, znak czerwonego krzyża. W dniu 11 grudnia 1928 r. PCK otrzymał nowy statut zatwierdzony przez Ministra Spraw Wewnętrznych. W tym statucie po raz pierwszy wymieniono koła młodzieży PCK działające od 1921 r. Był to trzeci statut od powstania PTCK. Do obecności młodzieży w PCK przywiązywano dużą wagę. W dniu 11 listopada 1929 r. odbył się w Warszawie I Zjazd przedstawicieli okręgowych i oddziałowych Komisji oraz przewodniczących Kół Młodzieży PCK. Na zjeź-

dzie omawiano „Cele i zadania kół młodzieży”. Również po zmianie nazwy z PTCK na PCK zmieniono nazwę pisma wydawanego dla młodzieży z „Młodzież Polskiego Czerwonego Krzyża” na „Czyn Młodzieży”. W 1938 r. w 7484 Kołach Młodzieży PCK było zrzeszone 261 000 młodzieży. W tym samym czasie w ruchu dorosłym znajdowało się 216 tys. osób. Aby umożliwić PCK efektywną działalność Sejm RP dwoma ustawami z stycznia 1932 r. i czerwca 1933 r. ustalał specjalne podatki na PCK pobierane od sprzedaży biletów do kin, teatrów i cyrków oraz od sprzedaży kart do gry.

Druga połowa lat trzydziestych to wydarzenia związane z powstaniem honorowego krwiodawstwa. W 1935 r. przy Szpitalu Polskiego Czerwonego Krzyża w Warszawie utworzono ośrodek zajmujący się problemami krwiodawstwa pod nazwą Instytutu Pobierania i Konserwacji Krwi. Rok później PCK zorganizował w Łodzi Centralną Stację Wypadkową, w skład której wchodził Ośrodek Przetaczania Krwi. Do wybuchu wojny powstały w sumie trzy czerwonokrzyżskie ośrodki krwiodawstwa. W skład majątku Polskiego Czerwonego Krzyża do roku 1939 wchodziły również: 7 szpitali, 3 stacje pogotowia ratunkowego, 2 szkoły pielęgniarek, 3 sanatoria i 6 świetlic dla kół młodzieży PCK. Działalność w tym okresie dotyczyła głównie szkolenia pielęgniarek przeszkoły w Poznaniu, Katowicach i Warszawie. W dniu 1 kwietnia 1929 r. ZG PCK powołał Korpus Sióstr PCK, a w 1930 r. zawarto umowę na wyłączność z Ministerstwem Spraw Wojskowych dotyczącą kształcenia pielęgniarek dla wojska. Funkcje przewodniczącej Korpusu sióstr pełniła hrabina Maria Tanowska.

Wrzesień 1939 i okupacja

W lipcu 1939 r. ZG PCK podjął decyzję o zwróceniu się do polonii amerykańskiej o pomoc finansową. W połowie sierpnia ostatnim rejsem statku „Puławski” w podróż do USA udał się prezes gen. Aleksander Osiński i członek ZG Anna Paszowska. Osoby te będą potem zaangażowane w działalność PCK na obczyźnie. Dnia 5 września 1939 r. na żądanie władz wojskowych, zgodnie z uchwałą ZG PCK, Warszawę opuścili prezes Kozłowski, hrabina Tarnowska i dyrektor biura ZG PCK Wacław Gorzyczki. W Warszawie na fotel prezesa ZG PCK powołano tymczasowo Wacława Lacherta. Wybór ten potwierdził się w październiku 1939 r. Prezes Lachert pełnił swą funkcję aż do 25 kwietnia 1945 r. W czasie kampanii wrześniowej sanitariuszki i pielęgniarki w większości wyszkolone przez PCK ratowały życie rannym w czasie odwrotu armii polskiej. Pełniły one służbę przy walczących jednostkach i w szpitalach.

Sprawa katyńska

W kwietniu 1943 r. władze niemieckie ogłosiły w prasie odnalezienie zbiorowych mogił w Lesie Katyńskim pod Smoleńskiem. Odkryto groby zaginionych w ZSRR polskich oficerów. 15 kwietnia 1943 r. MKCK otrzymuje od Niemieckiego Czerwonego Krzyża prośbę o wzięcie udziału w ekshumacji. W drugim apelu NCK informował, że mordu dokonali bolszewicy. 17 kwietnia 1943 r. Rząd Polski w Londynie zwrócił się do MKCK iż jego reprezentanci powinni być dopuszczeni do badań na miejscu sytuacji opisanej w niemieckich komunikatach. Komitet w komunikacie prasowym w dniu 23 kwietnia 1943 r. ogłosił, że NCK i Rząd RP w Londynie zwróciły się z prośbą o uczestnictwo przedstawicieli MKCK w identyfikacji zwłok. Genewa odpowiedziała obu stronom, iż jest gotowa wyznaczyć neutralnych ekspertów pod określonymi warunkami. 4 maja 1943 r. rząd londyński wycofał swoje zapytanie, natomiast rząd niemiecki nigdy nie potwierdził zapytania NCK. Rząd radziecki nigdy takiego zapytania nie wysłał. Z powodu niespełnienia warunków postawionych przez MKCK w celu umożliwienia obiektywnej oceny sytuacji Komitet nie podjął działań w tej sprawie. Również Polski Czerwony Krzyż próbowano wciągnąć w polityczne rozgrywki związane ze Zbrodnią Katyńską. 9 kwietnia 1943 r. delegat rządu Generalnego Gubernatorstwa ds. kontaktów z PCK, powiadomił prezesa PCK, Wacława Lacherta o odkryciu masowych grobów pod Smoleńskiem i zaprosił PCK do udziału w ekshumacji. Prezes Lachert w imieniu stowarzyszenia odmówił udziału w propagandowej wyprawie do Smoleńska. Informacje o tym, co zdarzyło się w Katyniu do PCK przekazał uczestnik tej wyprawy pisarz Ferdynand Goetl. Z jego relacji wynikało, iż mord miał miejsce w marcu-kwietniu 1940 r. 14 kwietnia 1943 r. Polski Czerwony Krzyż na żądanie niemieckie wysłał do Katynia Komisję Techniczną PCK. Uznano, że wysłanie tej komisji pozwoli stworzyć ewidencję pomordowanych i gwarantuje staranność prac ekshumacyjnych oraz zapewni szacunek wobec szczątków. Komisja stwierdziła, iż mordu dokonano strzałami w tył głowy w marcu i kwietniu 1940 r. Ekshumowano 4143 ciała. Aby nie zadrażniać sytuacji międzynarodowej PCK wystawiając informację dla rodzin pomordowanych nie wypisywał daty śmierci.

Powstanie Warszawskie

Polski Czerwony Krzyż wiedział o przygotowaniach do Powstania Warszawskiego. W latach 1943 i 1944 wyszkolił kilkaset młodych dziewcząt na kursach sanitariuszek i pielęgniarek. Tworzono również składnice materiałów opatrunkowych, leków, sprzętu medycznego i żywności. Zaskoczeniem był ter-

min wybuchu powstania. Dwa szpitale PCK przy ulicy Smolnej i Jaworzyńskiej były jednak gotowe na przyjęcie rannych. W czasie powstania warszawskiego PCK zorganizował 5 tys. łóżek szpitalnych. Prowadził również działalność ewidencyjno-poszukiwawczą, ratowniczo-sanitarną i żywnościową. Przedstawiciele PCK brali udział w negocjacjach kapitulacyjnych przyczyniając się do przyznania walczącym powstaniom ochrony zgodnej z konwencją genewską o jeńcach. Zgodnie z umową kapitulacyjną PCK był odpowiedzialny za ewakuację z Warszawy wszystkich szpitali z chorymi i rannymi. Ewakuacja zakończyła się 24 października.

Władze PCK na uchodźstwie

12 listopada 1939 r. rozporządzeniem ministra spraw wojskowych przebywającego na obczyźnie mianowano Zarząd Główny PCK na emigracji we Francji, a po jej zajęciu powołano ponownie, ZG PCK w Londynie w dniu 13 sierpnia 1940 r. MKCK po raz pierwszy w swej historii uznał drugie stowarzyszenie tego samego kraju działające poza jego granicami. Delegatury londyńskiego zarządu działały w: Szwecji, Szwajcarii, Portugalii, Turcji i na obszarach pozaeuropejskich. Na przełomie 1943/44 r. działały delegatury PCK w 24 krajach. Delegatury te dostarczały pomagały Polakom błąkającym się w czasie wojny po świecie. Aktywizowały również działalność tzw. „starej polonii” na rzecz polepszenia losu rodaków. Ważną działalnością było pomoc dla internowanych polskich żołnierzy w Rumunii i na Węgrzech.

Czasy powojenne

W momencie zakończenia drugiej wojny światowej Polski Czerwony Krzyż stanął wobec morza ruin i ludzkiego cierpienia. Już w dniu 1 stycznia 1946 r. PCK dysponował zarządami w 14 województwach i 600 tys. wolontariuszy. Czerwony Krzyż wykonał w tych latach gigantyczną pracę organizacyjną tworząc bądź przejmując opiekę czasową nad: około 500 przychodniami leczniczymi, 70 stacjami pogotowia ratunkowego, 100 karetkami sanitarnymi, 36 szpitalami, 20 komorami dezynfekcyjnymi i 3 pociągami sanitarnymi. PCK zajmował się także powracającymi jeńcami czy więźniami z Niemiec, ZSRR i innych krajów. O pomoc do PCK zwracali się również: zdemobilizowani żołnierzy, chorzy, sieroty, ranni i inwalidzi wojenni. Polski Czerwony Krzyż również prowadził bardzo intensywne poszukiwania dzieci wywiezionych do Niemiec celem germanizacji. Reaktywowano bądź otwierano szkoły pielęgniarstwa w Poznaniu, Łodzi, Zabrzu, Wrocławiu, Szczecinie i Nowym Sączu. W 1949 r. szkoły te zostały upaństwowione. Pomiędzy rokiem 1949 i 1951

PCCK przekazał państwu: 6 szpitali, 5 sanatoriów, 15 punktów krwiodawstwa, 177 punktów pierwszej pomocy.

Wraz ze zbliżającym się frontem pełnomocnik ZG PCK na okręg lubelski Ludwik Christians przejął z konieczności funkcję prezesa ZG PCK w Lublinie w dniu 27 lipca 1944 r. Wacław Lachert udał się do Lublina, aby w połowie września objąć ponownie funkcję prezesa ZG PCK. Było to możliwe, ponieważ wybuch powstania zaskoczył prezesa Lacherta na lewym brzegu Wisły. W czasie powstania ZG w Warszawie pozostawał bez prezesa, potem zaś przeniósł się do Piotrkowa Trybunalskiego. W lutym 1945 r. prezes Lachert dotarł do Piotrkowi Trybunalskiego łącząc się z resztą ZG, tym samym przestał istnieć ZG w Lublinie. Na początku marca ZG z Piotrkowa przeniósł się do Warszawy. 29 marca 1945 r. ZG PCK spotkał się z premierem PKWN Osóbką-Morawskim, który negatywnie odniósł się do działań PCK jako przykrywkę dla Armii Krajowej. Natomiast 16 maja 1945 r. MKCK uznał ZG PCK z siedzibą w Warszawie. 10 września 1945 r. MKCK wysłał list do ZG PCK w Londynie z informacją, że MKCK może uznać tylko stowarzyszenie narodowe działające tylko na terenie kraju więc radzi ZG PCK w Londynie podjęcie rozmów z władzami krajowym PCK w Warszawie. W październiku 1946 r. władze PCK w Warszawie i Londynie osiągnęły porozumienie na mocy, którego ZG PCK w Londynie przekształcił się „Towarzystwo Pomocy Polakom”, rezygnując tym samym z nazwy czerwony krzyż. W dniu 25 kwietnia 1945 r. Minister Obrony Narodowej gen. Michał Rola Żymierski, który przejął opiekę nad PCK, rozwiązał ZG. Do roku 1951 ZG zmieniał się jeszcze 4 razy. Władze Polski Ludowej starały się podporządkować PCK swoim założeniom ideologicznym, czego wyrazem były częste zmiany Zarządu Głównego, zmiany w statucie PCK, a kulminacją przyjęcie Deklaracji Ideowo – Programowej na krajowym zjeździe pełnomocników PCK (21 października 1947 r.) czy w programie Pierwszego Krajowego Zjazdu PCK w dniach 3 i 4 lutego 1951 r. Zjazd ten wybrał pierwszy Zarząd Główny w wyborach po wojnie.

Lata 1951-1980

Po drugiej wojnie światowej i zjeździe z 1951 r. Polski Czerwony Krzyż wszedł w nowy etap swojej działalności, ukierunkowanej na czas pokoju. Jednym z najważniejszych działań były działania związane z honorowym krwiodawstwem. Planową działalność w zakresie propagowania krwiodawstwa i pozyskiwania dawców rozpoczęto w 1958 r.. Od 1964 r. zaczęto przy kołach

PCK tworzyć kluby Honorowych Dawców Krwi, natomiast od 1972 r. organizowane są Dni Honorowego Krwiodawstwa. Jednym z ważniejszych działań PCK stało się tworzenie od 1962 r. punktów opieki nad osobami chorymi w domach. Z tą działalnością związane są siostry pogotowia PCK. W latach sześćdziesiątych (1961-1971) z inicjatywy PCK, a za pośrednictwem MKCK, prowadzono operację pomocy dla Polaków, ofiar eksperymentów pseudo medycznych w niemieckich obozach koncentracyjnych podczas II-ej Wojny Światowej. Udało się pomóc 1350-ciu osobom i wyjednać rekompensatę od władz RFN na sumę 40 mln marek niemieckich. W 1977 r. MKCK i PCK wspólnie stworzyły program upowszechniania zasad CK i MPH. Wynikiem tego programu jest również powstały w 1978 r. Ośrodek Upowszechniania Międzynarodowego Prawa Humanitarnego powstały przy Zarządzie Głównym PCK. W dziedzinie organizacyjno-prawnej dla PCK ważnym był rok 1964. Wtedy to Sejm uchwalił obowiązująca do dnia dzisiejszego ustawę o Polskim Czerwonym Krzyżu. Właśnie również dzięki tej ustawie PCK wyróżnia się spośród setek organizacji charytatywnych w Polsce gdyż działa nie na podstawie ustawy o stowarzyszeniach, ale osobnej ustawy. Ustawa ta określa zadania Polskiego Czerwonego Krzyża. Na polu działalności wśród młodzieży nie sposób nie wspomnieć o Społecznych Instruktorach Młodzieżowych. Pierwszy ich obóz w Romanowie Zdroju odbył się na przełomie roku 1962/63. Zadaniem SIM-ów było i jest wspieranie i prowadzenie działalności czerwonokrzyskiej wśród dzieci i młodzieży. W tym czasie prezesem stowarzyszenia była dr Irena Domańska jedyna osoba w Polskim Czerwonym Krzyżu odznaczona medalem Henry'ego Dunanta.

Lata 1983-2003

Lata 1983/88 to czas przełamywania marazmu, w którym znalazły się wszystkie organizacje po stanie wojennym. W tym celu a także, aby wzmocnić rolę młodych ludzi w stowarzyszeniu, w 1983 r. powołano Rady Młodzieżowe. W 1988 r. PCK brał udział w międzynarodowej pomocy dla ofiar trzęsienia ziemi w Armenii. Naszym wkładem w odbudowę była między innymi kompletnie zbudowana i wyposażona Przychodnia Zdrowia w Kumairi, mieście, które ucierpiało najbardziej. Koniec lat osiemdziesiątych i początek dziewięćdziesiątych to okres, kiedy Polski Czerwony Krzyż zajmował się aktywnie uchodźcami, azylantami i emigrantami. Początek lat dziewięćdziesiątych to również okres wzmoczonej działalności PCK na polu transportów z międzynarodową pomocą humanitarną dla: Litwy, Ukrainy, byłej Jugosławii i Rumunii. W 1991 przedstawiciele PCK brali udział w ekshumacjach prowadzonych w Charko-

wie i Miednoje, które potwierdziły, że są to takie same miejsca kaźni polskich oficerów jak Katyń.

Zmiana ustroju i zasad finansowania na początku lat dziewięćdziesiątych była ogromnym szokiem dla PCK. Wraz ze zmieniającymi się realiami politycznymi przełomu lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych zmieniała się rola i realia działania PCK. Stowarzyszenie musiało borykać się z trudnościami finansowymi i szukać nowych źródeł dochodu wśród rosnącej konkurencji innych organizacji charytatywnych. Jeszcze w statucie z 1985 r. umieszczony był zapis, iż w skład Zarządu Głównego PCK jako członkowie wchodzi przedstawiciele wyznaczeni po jednym przez Ministrów: Obrony Narodowej, Zdrowia i Opieki Społecznej, Oświaty i Wychowania, Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Kultury i Sztuki, Finansów, Komunikacji, Spraw Wewnętrznych oraz Spraw Zagranicznych a także Prezesa Urzędu ds. Kombatantów. Ci członkowie mieli prawo zasiadać w Prezydium Zarządu z głosem doradczym. Zmiany roku 1989 przyniosły również nowy statut z roku 1990 i zmiany w nim. W Zarządzie Głównym zasiadają już tylko delegaci wybrani przez Krajowy Zjazd, a ZG może tylko zaprosić do współpracy przedstawicieli ministerstw czy organizacji społecznych. Zmiany w statutach z lat 1989 i 1992 zdecentralizowały organizację, usunęły zapisy o konotacjach politycznych oraz pozwoliły na prowadzenie działalności gospodarczej na szczeblu zarządów okręgowych, a nieraz i rejonowych. Lata dziewięćdziesiąte były okresem spadku liczby członków. Zarządy z różnym powodzeniem radziły sobie z nową sytuacją ekonomiczną. Jednak nawet w tej ciężkiej sytuacji PCK był widoczny i niósł pomoc w czasie powodzi zarówno tej z 1997 r. jak i 2001 r. Od roku 2000 w stowarzyszeniu funkcjonuje „Sieć Partnerów PCK” organizacja mająca pozyskiwać dochody na działalność statutową, współpracując z przedsiębiorstwami. Po zmianie podziału administracyjnego państwa stowarzyszenie dostosowało się do nowego podziału tworząc 16 nowych zarządów wojewódzkich.

MIĘDZYNARODOWE STRUKTURY CZERWONEGO KRZYŻA I CZERWONEGO PÓŁKSIĘŻYCA

Siedem zasad Międzynarodowego Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy

Przekraczając wszelkie bariery polityczne, rasowe i religijne Ruch wypełnia swoją misję, którą jest: zapobieganie ludzkim cierpieniom i łagodzenie ich konsekwencji wszędzie tam, gdzie występują oraz promowanie pokoju na świecie. Ruch jest znany i szanowany na całym świecie, a miliony członków

i wolontariuszy wspierają Stowarzyszenie w prawie wszystkich krajach (obecnie działa ponad 170 narodowych stowarzyszeń).

Ruch kieruje się w swej działalności siedmioma podstawowymi, fundamentalnymi zasadami, którymi są:

HUMANITARYZM

Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca został zrodzony z troski o niesienie pomocy poszkodowanym i rannym na polu bitwy bez jakiegokolwiek różnicy między nimi. Na gruncie krajowym i międzynarodowym podejmuje on starania w celu zapobiegania i łagodzenia cierpieniom ludzkim; chroni życie i zdrowie, zapewnia poszanowanie człowieka, przyczynia się do zrozumienia, przyjaźni, współpracy i trwałego pokoju między narodami.

BEZSTRONNOŚĆ

Bez czynienia jakichkolwiek różnic ze względu na narodowość, rasę, wyznanie, płeć, przekonania i pozycję społeczną Ruch zajmuje się niesieniem pomocy cierpiącym i potrzebującym, kierując się ich potrzebami. W pierwszej kolejności pomaga w najbardziej nagłych przypadkach.

NEUTRALNOŚĆ

Stowarzyszenie powstrzymuje się od uczestnictwa w działaniach zbrojnych i innych sporach natury politycznej, religijnej, rasowej i ideologicznej w celu zachowania powszechnego zaufania.

NIEZALEŻNOŚĆ

Ruch jest niezależny (od rządu kraju, w którym funkcjonuje). Stowarzyszenia krajowe służą władzom publicznym w ich działalności humanitarnej, podlegają prawu obowiązującemu w ich państwach, korzystają z samodzielności i autonomii, w każdym czasie działają zgodnie z zasadami ruchu.

DOBROWOLNOŚĆ

Czerwony Krzyż niesie pomoc dobrowolnie i bezinteresownie, nie kierując się chęcią osiągnięcia jakichkolwiek korzyści. Członkowie Stowarzyszenia działają z własnej i nieprzymuszonej woli.

JEDNOŚĆ

W każdym kraju istnieje tylko jedno Stowarzyszenie Czerwonego Krzyża lub Czerwonego Półksiężyca (w krajach muzułmańskich); otwarte dla wszystkich i obejmujące swoją humanitarną działalnością cały kraj.

POWSZECHNOŚĆ

W Międzynarodowym Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca wszystkie Stowarzyszenia mają równe prawa i obowiązki – nawzajem niosą sobie pomoc, a swoją działalnością obejmują cały świat.

Podstawowe zasady ruchu zostały uchwalone przez XX Międzynarodową Konferencję Czerwonego Krzyża w Wiedniu i zmienione przez XXV Międzynarodową Konferencję Czerwonego Krzyża w Genewie w 1986 roku.

Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca

Określenie: Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca symbolizuje jedność trzech odrębnych, lecz współpracujących ze sobą struktur:

**MIĘDZYNARODOWY KOMITET
CZERWONEGO KRZYŻA**

**MIĘDZYNARODOWA FEDERACJA
STOWARZYSZEŃ CZERWONEGO KRZYŻA
I CZERWONEGO PÓŁKSIĘŻYCA**

**STOWARZYSZENIE KRAJOWE
CZERWONEGO KRZYŻA
I CZERWONEGO PÓŁKSIĘŻYCA**

Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża

Powstał z inicjatywy Henry Dunanta (1828-1910), który pod wpływem życiowych przygód i doświadczeń (szczególnie krwawej bitwy pod Solferino w 1859 r.) postawił sobie za cel utworzenie służb medycznych, które służyłyby pomocą w czasie konfliktów zbrojnych. Poparcia udzielił Dunantowi wpływowy Szwajcarzy i tak powstał „Międzynarodowy Komitet Pomocy Rannym”, który przekształcił się w Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża (MKCK).

MKCK utworzony został w 1863 roku, złożony jest wyłącznie z obywateli szwajcarskich, siedzibę ma w Genewie. Na całym świecie działają jego delegaci wspierani przez lokalnych pracowników i współpracowników.

MKCK jest to organizacja prywatna, niezależna i niepolityczna, finansująca się z dobrowolnych wpłat rządów i Stowarzyszeń krajowych. Rola MKCK została określona w Konwencjach Genewskich z 1949 roku i Protokołach Dodatkowych z 1977 roku. Komitet między innymi upowszechnia te międzynarodowe traktaty.

MKCK pomaga i chroni:

- rannych i chorych w armiach czynnych na lądzie,
- rannych, chorych i rozbitków sił zbrojnych na morzu,
- jeńców wojennych,
- osoby cywilne w czasie konfliktów zbrojnych.

MKCK działa jako naturalny pośrednik podczas konfliktów międzynarodowych, wojen i niepokojów wewnętrznych; pomocy udziela ofiarom cywilnym i wojskowym na terenach okupowanych, odwiedza jeńców i więźniów politycznych, zajmuje się poszukiwaniem osób zaginionych w wyniku działań zbrojnych i wymianą informacji między rozdzielonymi członkami rodzin, tworzy i organizuje szpitale i strefy bezpieczeństwa.

1.2

Czy każdy może zostać wolontariuszem?

TAK! Wolontariuszem może być każdy, jeśli tylko ma chęć do zaangażowania się w różnego typu inicjatywy społeczne. Nie mają znaczenia takie czynniki jak wiek, płeć, pochodzenie, sprawność fizyczna czy wykształcenie.

**Wolontariusz to osoba, która dobrowolnie i świadomie angażuje się w pracę na rzecz osób i społecznie użytecznych akcji.
Wolontariusz niesie pomoc innym z potrzeby serca i wewnętrznej motywacji i nie pobiera za nią wynagrodzenia.**

Warto jednak pamiętać, że nie każdy wolontariat jest odpowiedni dla każdego. Organizacje współpracujące z wolontariuszami zwykle ściśle określają, jakie warunki trzeba spełnić, aby nim zostać. Są to wymagania bardzo indywidualne – zależą od profilu placówki, specyfiki pracy, rodzaju zadań i wiążącej się z tym odpowiedzialności czy też predyspozycji osobistych.

Decyzję o wyborze danego rodzaju wolontariatu warto przemyśleć odpowiadając sobie na pytania:

- Czy łatwo nawiązuje kontakty z ludźmi? Czy wolę pracować z dziećmi, osobami starszymi czy może z rówieśnikami?
- Co chcę robić jako wolontariusz?
- Jak dużo czasu mogę poświęcić na wolontariat?
- Jakie umiejętności i zainteresowania mogę wykorzystać w pracy wolontarystycznej?
- Czego chcę się nauczyć?

Kto może być Wolontariuszem?

Wolontariuszem jest każdy, kto ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia, na zasadach określonych w Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W tym także:

- osoby bezrobotne – a wykonywanie przez nie świadczeń nie powoduje utraty statusu bezrobotnego i prawa do zasiłku;
- cudzoziemcy – świadczenie wolontariuszy nie jest traktowane jako świadczenie pracy lub usług, więc cudzoziemcy legalnie przebywający w Polsce nie muszą uzyskiwać pozwolenia na pracę, aby zostać wolontariuszami;
- małoletni – czyli osoby poniżej 18 roku życia, mogą być wolontariuszami, ale muszą na to wyrazić zgodę ich rodzice lub prawni opiekunowie.

UWAGA!

Instytucje angażujące małoletnich wolontariuszy mogą żądać pisemnej zgody ich rodziców lub prawnych opiekunów.

1.3

Dlaczego warto realizować wolontariat w szkole?

Wolontariat może być wspaniałą przygodą nie tylko dla dzieci i młodzieży szkolnej, ale też dla samej organizacji. Za pośrednictwem Szkolnych Kół PCK działających w szkołach młodzi ludzie, pełni pasji, entuzjazmu i energii mają możliwość angażować się w działania na rzecz najbliższego środowiska.

Warto więc realizować wolontariat w szkole!

Do podstawowych funkcji szkoły zaliczamy: funkcję dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, a **funkcje te mogą być zaspokajane przez wolontariat!**

Funkcję dydaktyczną szkoły realizuje się poprzez przekaz wiedzy, kształtowanie rozwoju intelektualnego, przygotowanie do kontynuowania nauki na wyższym poziomie kształcenia, dostosowanie treści do potrzeb rynku pracy, kształtowanie motywacji do ustawicznego kształcenia i rozwoju.

- szkolny wolontariat jest szansą dla wolontariuszy na zdobycie nowej wiedzy i nowych umiejętności. Dzięki zaangażowaniu wzrasta poziom ich wiedzy z zakresu problemów świata, wykluczenia społecznego oraz zagadnień związanych z niepełnosprawnością, problemem bezdomności i uchodźstwa. Wolontariusze mogą pomagać szkolnym kolegom, mającym problemy z nauką w nadrabianiu zaległości edukacyjnych. Wolontariat przyczynia się zatem do wzrostu poziomu wiedzy nie tylko wolontariuszy, ale także innych uczniów szkoły, na rzecz których podejmowane są działania pomocowe.

Funkcję wychowawczą szkoły realizuje się poprzez kształtowanie dojrzałych postaw moralnych i społecznych – w tym postawy prospołecznej, wspieranie wychowawczej roli rodziny, tworzenie kultury pozytywnych wzorów, kształtowanie umiejętności współpracy i poczucia odpowiedzialności, przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom.

- szkolny wolontariat przyczynia się do kształtowania postaw prospołecznych młodzieży. Poznając problemy innych ludzi, podejmują aktywną działalność na rzecz ich rozwiązania. Dzięki systematycznemu zaangażowaniu w wolontariat, rozbudzające się w młodym człowieku instynkty pomocowe mają szansę przekształcić się w trwałą postawę – czyli stałą gotowość niesienia pomocy innym w różnych sytuacjach życiowych.

Funkcję opiekuńczą szkoły realizuje się poprzez zaspokajanie podstawowych potrzeb ucznia, niezbędnych dla jego prawidłowego rozwoju fizycznego i psychospołecznego.

- szkolny wolontariat umożliwia wyjście naprzeciw potrzebom uczniów pochodzących z rodzin ubogich i ich rodziców. Wolontariusze wyposażeni w niezbędne kompetencje interpersonalne mogą przygotowywać zbiórki i akcje na rzecz chorych czy ubogich uczniów szkoły oraz wspomóc swoją pracą działalność świetlicy szkolnej pełniące opiekę nad uczniami.

W środowisku szkolnym bardzo ważną zbiorowość stanowią nauczyciele-opiekunowie, czuwający nad prawidłową organizacją i przebiegiem pracy wolontariuszy w szkole. Bez ich zaangażowania nie ma możliwości organizacji wolontariatu uczniów.

Dzięki prowadzeniu Szkolnego Koła PCK, nauczyciele mają szansę lepiej poznać swoich wychowanków, ich pasje, zainteresowania, ale także i problemy. Współpraca z wolontariuszami oraz dodatkowe zaangażowanie instytucji pomocowych sprawia, że najbardziej potrzebujący otrzymują wsparcie adekwatne do ich sytuacji.

1.4

Jak dobrać charakter i zakres pracy wolontariackiej do możliwości i zainteresowań uczniów?

Zanim rozpoczniemy współpracę z uczniem/wolontariuszem warto pamiętać, że ważne jest, aby charakter i zakres pracy wolontariackiej był dobrany do jego możliwości i zainteresowań.

Jak tego dokonać?

Po pierwsze – jasno skonstruowany cel i odpowiedź na pytanie: co w ramach pracy wolontariackiej można zaoferować uczniowi/wolontariuszowi?

Jeśli uczniowie/wolontariusze będą wiedzieli, że cel, który przed nimi został postawiony jest naprawdę ważny, łatwiej będzie im zaangażować się w zadanie. Jeżeli dane zadanie będzie dla nich istotne, może to wzbudzić postawę do podejmowania i kontynuowania działania ze względu na samą treść tej aktywności, nawet w obliczu pojawiających się trudności.

Ważne jest wskazanie pozytywnych konsekwencji, jakie mogą wynikać z pracy wolontariuszy i wiążącą się z tym radość jego podopiecznych. Warto podkreślić, że dobrze wykonana społecznie użyteczna praca jest źródłem ogromnej satysfakcji i daje pewne doświadczenie zawodowe.

Po drugie – poznanie potrzeb i zainteresowań ucznia/wolontariusza!

Wolontariusze najczęściej angażują się w pracę o charakterze społecznie użytecznym, bo chcą pomagać osobom potrzebującym. Oprócz tego, często odczuwają jednak inne potrzeby – takie jak chęć bycia w grupie, możliwo-

ści samorozwoju, chęć nauczenia się czegoś nowego. Należy więc tak organizować pracę uczniów/wolontariuszy, żeby te potrzeby mogły być zaspokojone. Jeśli wolontariusz poza efektami swojej pracy czuje się dobrze w grupie, widzi, że się rozwija, wówczas istnieją większe szanse na trwałość jego zaangażowania. Ponadto poznanie potrzeb ucznia/wolontariusza pozwala na adekwatny dobór zakresu i charakteru pracy wolontariackiej, a tym samym zapewnienie efektywności w realizacji powierzonych zadań.

Po trzecie ważne jest aby określić dokładny zakres obowiązków i zadań, wynikających z zaproponowanej pracy wolontariackiej!

Łatwiej zabrać się do robienia czegoś, o czym dużo wiemy, zadanie nie wydaje się wtedy takie trudne. Znajomość przedmiotu umożliwia lepsze rozplanowanie działania, dlatego przy organizacji pracy uczniów/wolontariuszy należy zacząć od dokładnego zapoznania ich z problemem, którym będą się zajmować. Warto wziąć pod uwagę czynniki takie jak: czasochłonność zajęć i potrzebne umiejętności.

Po czwarte - stopniowanie trudności!

Bardzo prawdopodobne, że na początku działania uczniowie/wolontariusze będą chcieli zobaczyć efekty zainicjowanej pracy. Dlatego tak ważne jest proponowanie czegoś prostego, na miarę możliwości ucznia. Prawidłowe wykonanie powierzonych zadań będzie zachętą do dalszego angażowania się w coraz trudniejsze działania.

Po piąte ważne jest aby pozostać otwartym na propozycje i nowe zadania zaproponowane przez ucznia/wolontariusza!

Współpraca oparta na wzajemnym dialogu pozwoli zachować pewne aspiracje oraz poglądy własne ucznia/wolontariusza. To z kolei zapewni profesjonalizm w działaniu oraz ułatwi zaplanowanie właściwej ścieżki udzielania pomocy potrzebującym.

Pamiętaj!

- zainteresuj się, jakimi działaniami chcieliby się zająć uczniowie/wolontariusze
- postaraj się wspierać wszelkie inicjatywy ucznia/wolontariusza
- pomyśl o nagradzaniu działań uczniów/wolontariuszy
- miej na uwadze indywidualne potrzeby i problemy ucznia/wolontariusza
- powierz uczniowi/wolontariuszowi odpowiedzialność za konkretne zadania

- nieustannie zapewniaj uczniowi/wolontariuszowi wyzwania i zadania do realizacji
- zapewnij pomoc i opiekę w trudnych sytuacjach
- pomóż nabrać pewności siebie
- dokładnie wyjaśnij szczegóły związane z realizacją zadania
- powierzaj uczniowi/wolontariuszowi coraz to nowe odpowiedzialne zadania
- pozwól uczniowi/wolontariuszowi na uczestnictwo w planowaniu jego pracy
- szanuj ograniczenia i preferencje ucznia/wolontariusza

Motywacja – klucz do sukcesu w pracy wolontariackiej!

Motywowanie jest jednym z najistotniejszych zadań w pracy wolontariackiej. Zachęcenie ucznia/wolontariusza do pracy nie jest wystarczające. Zdecydowanie trudniej jest utrzymać jego motywację w sytuacjach trudnych. Stworzenie skutecznego systemu motywacyjnego wolontariuszy też nie jest łatwe.

Warto jednak zacząć od najprostszych i najbardziej uniwersalnych form motywowania i nagradzania, takich jak:

- słowo „dziękuję”
- obchodzenie Dnia Wolontariusza
- dbanie o rozwój i pomoc w zdobywaniu nowych umiejętności
- pochwały i wyróżnienia
- delegowanie odpowiedzialnych zadań
- dbanie o miłą atmosferę
- przyznawanie okolicznościowych upominków i nagród
- włączenie w proces decyzyjny (o ile to możliwe)
- okazywanie zainteresowania pracą wolontariusza
- rozmowa, oferowanie wsparcia i pomocy
- obrona wolontariusza przed osobami nieżyczliwymi

Oto kilka reguł, którymi warto się kierować, nagradzając wolontariuszy:

- częste wyrażanie uznania
- stosowanie różnorodnych form wyrażania uznania
- bycie szczerym
- wyrażanie uznania dla wolontariusza, a nie dla wykonanej przez niego pracy
- pamiętanie, by wyraz uznania był „proporcjonalny” do osiągnięć wolontariusza
- wyrażanie uznania indywidualnie
- zwracanie szczególnej uwagi na osiągnięcia, na których nam zależy i których oczekujemy w przyszłości

1.5

Aspekty prawne wolontariatu szkolnego

Podstawa prawna działania wolontariatu w szkole

Działalność wolontariuszy w Polsce reguluje:

- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, opublikowana w dniu 29 maja 2003 r. w Dz. U. Nr 96 poz. 873 – w dalszej części nazywana ustawą.
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. przepisy wprowadzające ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, opublikowana w dniu 29 maja 2003 r. w Dz. U. Nr 96 poz. 874- w dalszej części nazywana przepisami wprowadzającymi. Przepisy obu aktów prawnych weszły w życie w dniu 29 czerwca 2003 r.
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej określające warunki angażowania wolontariuszy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu określające tryb angażowania wolontariuszy w pedagogicznych poradniach psychologicznych.

Poza ww. wskazanymi aktami prawnymi również w innych ustawach wskazuje się na możliwość korzystania z pomocy wolontariuszy jednak bez szczegółowego określania ich zasad. np. ustawa o pomocy społecznej.

Uchwalona przez Parlament „Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie” w dosyć precyzyjny sposób określa: kto, gdzie i na jakich zasadach może angażować się w działalność wolontariacką. Zapisy ustawy odnoszą się do ogólnych zasad współpracy z wolontariuszami, często jednak odwołują się do przepisów szczegółowych i innych ustaw mających z nią związek. Tak jest np. w przypadku formalnoprawnych zasad organizacji wolontariatu w szkole. Tu ustawa odwołuje się, przede wszystkim do przepisów oświatowych. Zgodnie z art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572, z późn. zm.), zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i specjalistyczne organizowane dla uczniów mających trudności w nauce oraz inne zajęcia wspomagające rozwój dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwojowymi, jak również nadobowiązkowe zajęcia pozalekcyjne mogą być prowadzone także z udziałem wolontariuszy. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie precyzuje na jakich za-

sadach ta działalność powinna być prowadzona. Z obydwu ustaw wynika, że wolontariuszami mogą być osoby z zewnątrz, które chcą świadczyć pomoc uczniom oraz nauczycielom, a szkoła jest miejscem, które z takiej pomocy może skorzystać, jak również określają, że **wolontariuszami mogą być uczniowie i pracownicy danej szkoły, którzy mogą świadczyć wolontariat zarówno na rzecz szkoły, jak i środowiska lokalnego tj. organizacji pozarządowych i innych instytucji publicznych.**

Osoby odpowiedzialne za rozpoczęcie szkolnego wolontariatu

Decyzje dotyczące rozpoczęcia wolontariatu w szkole podejmuje dyrektor szkoły. Jest to jego autonomiczna decyzja, za którą ponosi odpowiedzialność, dlatego ważne jest żeby w tak istotnych dla społeczności szkolnej sprawach decyzję o rozpoczęciu wolontariatu skonsultować z radą pedagogiczną oraz organem prowadzącym szkołę (np. jednostka samorządu terytorialnego, osoba prawna, fizyczna).

Wolontariusze/uczniowie – wiek, zakres odpowiedzialności, zdolność do czynności prawnych

Wolontariuszem w ramach szkolnego wolontariatu jest uczeń, który świadczy pomoc swoim rówieśnikom, działa na rzecz dobra szkolnego i lokalnego środowiska. Zakres wolontariatu, czas, miejsce i sposoby jego realizacji określone są w porozumieniu z wolontariuszem. Pamiętać jednak należy, że w związku z tym, że zawierane z wolontariuszem porozumienie jest umową cywilnoprawną, osoby je zawierające muszą mieć pełną zdolność do czynności prawnych.

Zgodnie z art. 11 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.), pełną zdolność do czynności prawnych nabywa się z chwilą uzyskania pełnoletniości. Wynika z tego, że wolontariuszami w szkole mogą być przede wszystkim osoby, które ukończyły 18 lat. Osoby, które nie są pełnoletnie, muszą uzyskać na to zgodę co najmniej jednego przedstawiciela ustawowego (najczęściej są to rodzice lub opiekun prawny). Dlatego uprawnione do zawierania umów z wolontariuszami podmioty, które chcą przyjąć niepełnoletniego wolontariusza, muszą podpisać porozumienie nie z nim, tylko z reprezentującym go przedstawicielem ustawowym - rodzicem. Dla upodmiotowienia roli ucznia – wolontariusza, ważne jest, aby jego podpis także figurował na porozumieniu. Mimo, że ustawa wyraźnie nie określa wieku wolontariuszy, przyjmuje się, że nie powinni oni mieć mniej niż 13 lat, małoletni bowiem,

którzy nie ukończyli jeszcze trzynastego roku życia, nie ponoszą odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę (art. 426 k.c.). Jednak w sytuacji, gdy uczniowie są wolontariuszami w ramach zajęć nadobowiązkowych w szkole i działają pod stałą opieką nauczyciela, mogą być wolontariuszami bez względu na wiek i w ten sposób rozwijać swoje zainteresowania w tym kierunku na takich samych zasadach, jak rozwijają swoje umiejętności na zajęciach dodatkowych. W tym przypadku zawieranie porozumień z uczniami nie jest wymagane.

Prawa i obowiązki organizacji (instytucji-szkoły) korzystającej z pracy wolontariusza

Każda organizacja (instytucja, w tym szkoła) angażująca wolontariuszy ma obowiązek poinformować ich o ewentualnym ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywaniem danego świadczenia, jak również o sposobie ochrony przed ewentualnymi zagrożeniami. Ma ona również obowiązek zapewnić bezpieczne i higieniczne warunki wykonywania świadczeń, w tym odpowiednie środki ochrony indywidualnej – na takich samych zasadach jak w przypadku pracowników zatrudnionych przy takim samym zadaniu.

Nie obowiązkiem, lecz dobrowolnym wyborem organizacji (instytucji-szkoły) jest pokrywanie innych kosztów związanych z pracą wolontariuszy, np. kosztów szkoleń itp. Organizacja (instytucja-szkoła) ma obowiązek ubezpieczyć wolontariusza od następstw nieszczęśliwych wypadków.

Organizacja (instytucja, w tym szkoła) może oczekiwać od wolontariusza lojalności, zaangażowania, stosowania się do wskazówek osoby zajmującej się organizacją pracy dla wolontariuszy oraz działania w zgodzie z zawartym porozumieniem.

Organizacja (instytucja, w tym szkoła) angażująca wolontariuszy ma obowiązek poinformować wolontariusza o przysługujących mu prawach i ciążących obowiązkach oraz zapewnić stałą dostępność tych informacji np. przez wywieszenie informacji na tablicy ogłoszeń w biurze organizacji (instytucji-szkole).

ROZDZIAŁ

Szkolne Koło PCK

2.1

Jak założyć Szkolne Koło PCK - krok po kroku

Przed powołaniem koła należy zastanowić się, jaką rolę ma ono pełnić w środowisku uczniowskim. Warto sprawdzić, ilu uczniów deklaruje chęć pracy wolontarystycznej i jak silne mają motywacje. Konieczne jest przeprowadzenie diagnozy, która powinna poprzedzić założenie Szkolnego Koła PCK i która pozwoli określić misję i tożsamość koła w zależności od obranego obszaru i kierunku działania.

KROK 1 - Wyłonienie Opiekuna Szkolnego Koła PCK

Wyłonienie opiekuna, tj. osoby, która będzie chciała założyć i prowadzić Szkolne Koło PCK jest pierwszym krokiem w kierunku powołania koła.

Wybór ten dokonuje się w różny sposób w zależności od preferencji danej szkoły czy placówki. Opiekunem może zostać osoba wytypowana na to stanowisko przez dyrektora szkoły, ale powstanie koła może też zainicjować sam nauczyciel, który jednocześnie zostaje jego opiekunem.

KROK 2 - Przeprowadzenie diagnozy, określenie celów oraz skonstruowanie planu działań koła

Poznanie potrzeb uczniów, szkoły oraz środowiska lokalnego, w którym będą pomagać wolontariusze jest drugim etapem w powołaniu koła. Warto zorientować się, jakiego typu zadania są do wykonania przez uczniów w szkole, czy są one na miarę ich możliwości oraz czy w zasięgu lokalnym istnieją organizacje i placówki, które widzą potrzebę zaangażowania uczniów/wolontariuszy.

Pomocne będzie także opracowanie Programu Szkolnego Koła PCK, którego treść powinna zawierać cele i obszary oraz plany działania. Na potrzeby precyzyjnego określenia zasad funkcjonowania koła należy sporządzić Regulamin, który w sytuacjach spornych da możliwość odwołania się do wspólnych ustaleń i zasad.

KROK 3 – Akcja informacyjno-promocyjna Szkolnego Koła PCK

Celem promocji jest dotarcie do jak największej liczby uczniów zainteresowanych przystąpieniem do Szkolnego Koła PCK. Ważne jest, by zapoznać dzieci i młodzież z ideą wolontariatu, wskazać możliwości jakie daje praca wolontarystyczna oraz przedstawić obszar pracy koła i jego misję.

Promocja może odbywać się na lekcjach wychowawczych, szkolnych przerwach, poprzez, dystrybucję ulotek i plakatów informacyjnych, szkolną gazetkę, a także stronę www szkoły.

Dzięki działaniom promocyjnym prowadzonym na bieżąco informacja o działalności koła dotrze do społeczności szkoły, organizacji pozarządowych oraz instytucji i mieszkańców lokalnych.

KROK 4 - Szkolenia dla członków Szkolnego Koła PCK

Dla uczniów rozpoczynających działalność społeczną przydatne jest zdobycie wiedzy nt. wolontariatu. Zasadne będzie zorganizowanie szkolenia lub warsztatu przybliżającego tę wiedzę. Szkolenie lub warsztat da możliwość rozpoznania własnych motywacji do pracy, pozwoli poznać obszary i zadania, które mogą wykonywać wolontariusze, a także przybliży zasady pracy i etyki działalności wolontarystycznej. Dobrą praktyką będzie także zorganizowanie szkolenia lub warsztatu dotyczącego planowanej działalności Szkolnego Koła PCK.

W dalszej perspektywie dla działalności koła cenne okażą się cykliczne szkolenia organizowane dla najaktywniejszych wolontariuszy, związane z pogłębianiem ich motywacji, organizacją działań, tworzeniem projektów, pracą w zespole i komunikacją.

KROK 5 - Monitorowanie aktywności uczniów/wolontariuszy

Monitoring poprzez systematyczną i ciągłą obserwację da informację zwrotną nt. postępów uczniów w pracy wolontariackiej. Pozwoli stwierdzić, czy założone cele Szkolnego Koła PCK zostaną osiągnięte oraz czy wolontariusze sami nie potrzebują wsparcia. Zastosowanie odpowiednich technik i narzędzi monitoringu da odpowiedź w zakresie skuteczności podejmowanych akcji społecznych.

SKŁADKI CZŁONKOWSKIE

Każda osoba wstępująca do Szkolnego Koła PCK zobowiązana jest opłacić składkę członkowską, która za rok kalendarzowy wynosi:

- 3 zł - uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich
- 8 zł - studenci
- 25 zł – opiekunowie kół
- 25 zł – pozostali (nie należący do żadnej z ww. kategorii osób)
- 0,50 zł - opłata za legitymację członkowską

Składki należy opłacić w najbliższych oddziałach rejonowych Polskiego Czerwonego Krzyża.

2.2

Model Szkolnego Koła PCK

Szkolne Koła PCK to grupy młodych, aktywnych ludzi, którzy niosąc bezinteresowną pomoc potrzebującym, włączają się w rozwiązywanie lokalnych problemów i społecznie użyteczne akcje. Celem działania Szkolnych Kół PCK jest ujęcie spontanicznych chęci do działania i niesienia pomocy przez młodych wolontariuszy w bardziej stałe i usystematyzowane ramy organizacyjne.

Szkolne Koło PCK może rozwijać działalność zarówno wewnątrz szkoły, dla samej społeczności uczniowskiej, jak i na zewnątrz, wszędzie tam gdzie potrzebna jest pomoc na rzecz potrzebujących. W ramach bieżącej pracy organizacyjnej Szkolnego Koła PCK uczniowie angażowani są w prace na rzecz środowiska lokalnego, często defaworyzowanego, np. seniorów i osób niepełnosprawnych.

Szkolne Koło PCK przygotowuje dzieci i młodzież do aktywnego uczestniczenia w życiu społecznym i obywatelskim, rozwija zainteresowania, umiejętności interpersonalne, a przede wszystkim niesie ze sobą wiele wartości wychowawczych, kształtujących kreatywność, odpowiedzialność i otwartość na drugiego człowieka.

Członkami Szkolnych Kół PCK zostają nie tylko uczniowie danej szkoły i kadra pedagogiczna. Mogą być nimi również absolwenci szkoły i rodzi-

ce, jako osoby wspierające działalność dzieci i młodzieży. W myśl definicji wolontariatu angażują się oni w działania klubu świadomie, dobrowolnie i nieodpłatnie.

Charakterystyczne dla Szkolnego Koła PCK jest:

- przybliżenie idei wolontariatu,
- rozwijanie wśród młodzieży postaw otwartości i wrażliwości na potrzeby innych,
- organizowanie i wspieranie ciekawych inicjatyw wolontarystycznych młodzieży, realizowanych w formie projektów,
- przygotowywanie młodych ludzi do podejmowania pracy wolontarystycznej,
- umożliwianie młodym podejmowania działań pomocowych na rzecz grup defaworyzowanych,
- prowadzenie grup wsparcia dla wolontariuszy,
- pomoc szkolnym rówieśnikom w trudnych sytuacjach,
- ukazywanie młodzieży obrazu współczesnego świata wraz z pojawiającymi się w nim problemami,
- promowanie życia bez uzależnień,
- wyszukiwanie autorytetów i pomoc w rozwijaniu zainteresowań.

Ważne: Planowane w Szkolnym Kole PCK inicjatywy staramy się ujmować w formy projektów, które określimy jako wspólne, starannie zaplanowane przedsięwzięcie, zaprojektowane tak, aby osiągnąć konkretny cel.

Ważne jest, aby każdy realizowany przez Szkolny Koło PCK projekt:

- uwzględniał istniejące potrzeby i problemy, które chcemy rozwiązać,
- uwzględniał potencjał uczniów,
- określał cele i metody pracy, samodzielnie dobrane przez uczniów,
- określał realny czas realizacji poszczególnych jego etapów,
- określał osoby odpowiedzialne za realizację zaplanowanych działań/ /zadań,
- zakładał pracę grupową,
- zakładał aktywizację środowiska, w którym znajduje się szkoła poprzez możliwość zaangażowania w pracę nad projektem osób spoza szkoły, np. ekspertów, rodziców, sponsorów,
- zakładał prezentację wypracowanych rezultatów publicznie – na forum klasy lub szkoły,
- był na bieżąco monitorowany.

2.3

Prawa i obowiązki wolontariusza i wolontariuszki

Prawa wolontariusza:

1. Wolontariusz ma prawo do zgłaszania własnych propozycji i inicjatyw.
2. Wolontariusz ma prawo do podejmowania pracy w wymiarze nie utrudniającym nauki w szkole i pomocy w domu.
3. Wolontariusz ma prawo do wsparcia ze strony koordynatora, opiekuna lub innych pracowników Szkolnego Koła PCK.
4. Wolontariusz nie powinien wykonywać prac objętych polityką etatową, czyli zastępować pracownika.
5. Wolontariusz ma prawo do otrzymania pisemnego zaświadczenia o wykonywanej pracy.
6. Wolontariusz ma prawo być poinformowany o trudnościach, kosztach przejazdu związanych z wykonywaną pracą.
7. Wolontariusz ma prawo odmówić udziału w realizacji zadania pozostającego w konflikcie z jego przekonaniami.
8. Wolontariusz ma prawo być nagradzany za swoją pracę.
9. Każdy ma prawo przystąpić do Koła jak i od niego odejść, odpowiednio wcześniej uprzedzając opiekunów Szkolnego Koła PCK.

Obowiązki wolontariusza:

Niepełnoletni członkowie Szkolnego Koła PCK muszą przedstawić pisemną zgodę rodziców lub prawnych opiekunów na udział w działaniach prowadzonych w ramach wolontariatu.

- Wolontariusz ma obowiązek prowadzenia Karty Pracy Wolontariusza.
- Wolontariusz ma obowiązek systematycznie uczestniczyć w spotkaniach, szkoleniach, warsztatach i pracach Szkolnego Koła PCK.
- Wolontariusz ma obowiązek świadczyć swoją pracę bezinteresownie, nie otrzymując za nią wynagrodzenia ani żadnych innych świadczeń.
- Wolontariusz ma obowiązek respektować postanowienia Regulaminu Szkolnego Koła PCK.

- Wolontariusz ma obowiązek respektować zasady Szkolnego Koła PCK takie jak:
 - a) zasada osobistej pracy nad własnym rozwojem;
 - b) zasada zaangażowania na rzecz potrzebujących pomocy;
 - c) zasada troski o los słabszych;
 - d) zasada równości;
 - e) zasada prawdy, przyjaźni, życzliwości, szacunku.

Cechy wolontariusza:

• MĄDRY	• AKTYWNY
• OBOWIĄZKOWY	• WRAŻLIWY
• ODPOWIEDZIALNY	• LOJALNY
• ALTRUISTA	• UCZCIWY
• PRACOWITY	• BEZINTERESOWNY

Czy nadaje się na wolontariusza/wolontariuszkę?

Jak wspomniano wcześniej, wolontariuszem/wolontariuszką może zostać każdy. Wystarczy zapał i dobre chęci, choć istnieje pewien zestaw cech charakteryzujących doskonałego wolontariusza, które wymieniono powyżej.

W życiu każdego bardzo ważna jest znajomość swoich mocnych i słabych stron. Bardzo pomocny w nabywaniu wiedzy o sobie jest właśnie wolontariat.

Na następnej stronie przedstawiono przykładowe ćwiczenie, które będzie pomocne w lepszym zrozumieniu samego siebie i ułatwi podjęcie decyzji o zostaniu wolontariuszem.

Ćwiczenie 1

Wypisz 5 najlepszych cech swojego charakteru, które Twoim zdaniem pomagają być dobrym wolontariuszem:

1.
2.
3.
4.
5.

Ćwiczenie 2

Wymień 5 swoich cennych umiejętności i uzdolnień, które Twoim zdaniem czynią Cię dobrym wolontariuszem:

1.
2.
3.
4.
5.

Ćwiczenie 3

Napisz kilka zdań o tym, co świadczy o Twojej wyjątkowości:

.....

.....

.....

.....

.....

Ćwiczenie 4

Opisz w kilku zdaniach dowód na umiejętność sprostania przez Ciebie poważnym wyzwaniom (np. jakiś sukces, osiągnięcie szkolne, sportowe lub osobiste):

.....

.....

.....

.....

.....

KODEKS ETYCZNY WOLONTARIUSZA

Przykładowe zapisy w karcie wolontariusza:

1. Będę sumiennie i starannie wywiązywał się z powierzonych obowiązków i zadań.
2. Nie będę składać obietnic, których nie jestem w stanie spełnić.
3. Będę utrzymywał stały kontakt e-mailowy, telefoniczny, osobisty (przynajmniej raz w tygodniu) z koordynatorem/opiekunem wolontariatu.
4. Zachowam w tajemnicy sprawy związane z wewnętrznym funkcjonowaniem organizacji/szkoły oraz życiem podopiecznych.
5. Będę otwarty na nowe pomysły i rozwiązania.
6. Będę uczył się od innych i wykorzystam wolontariat jako ważne doświadczenie.
7. Nie będę krytykować rzeczy, których nie rozumiem.
8. Wszelkie wątpliwości i kwestie sporne omówię na bieżąco z koordynatorem/opiekunem wolontariatu.
9. Będę pytać, jeżeli czegoś nie wiem lub nie rozumiem.
10. Będę aktywnie działać w zespole.
11. Będę uczestniczyć w spotkaniach wolontariuszy.
12. Będę dbać o dobry wizerunek organizacji/szkoły.
13. Będę lojalny wobec współpracowników i podopiecznych.

2.4

Rola opiekuna Szkolnego Koła PCK

Bardzo ważną osobą w całokształcie pracy Szkolnego Koła PCK jest Opiekun. Jego rola dotyczy dwóch obszarów działań:

- pierwszy, związany jest z funkcjonowaniem grupy wolontariuszy i polega na zainicjowaniu powstania grupy, zachęceniu wolontariuszy do zaangażowania, szkoleniu wolontariuszy, współpracy z rodzicami, wspieraniu wolontariuszy i prowadzeniu dla nich systematycznych spotkań oraz motywowaniu w sytuacjach zniechęcenia;
- drugi związany jest ze współpracą z placówkami, w których działają wolontariusze i koordynacją ich pracy i polega na nawiązaniu relacji z placówką, odpowiednim przygotowaniu wolontariuszy do realizacji zadań i stałym monitorowaniu aktywności młodzieży.

Do głównych zadań opiekuna Szkolnego Koła PCK należy:

1. Utrzymywanie stałego kontaktu z organizacjami i instytucjami, z którymi współpracuje wolontariat szkolny.
2. Pogłębianie motywacji wolontariuszy.
3. Tworzenie atmosfery zaufania i otwartości.
4. Dawanie poczucia bezpieczeństwa, które sprzyja dobrej współpracy.
5. Organizowanie spotkań organizacyjnych, mających na celu zapoznanie młodzieży z planowanymi działaniami oraz przydziałem obowiązków.
6. Tworzenie wspólnych projektów.
7. Uzupełnianie „mapy” potrzeb środowiska szkolnego i lokalnego.
8. Stwarzanie systemu gratyfikacji wolontariuszy zależnej od wkładu pracy.
9. Przeprowadzanie rozmowy wyjaśniającej powody powstawania zaniedbań w czasie pracy wolontariuszy.
10. Organizowanie wspólnie z wolontariuszami Dnia Wolontariusza - 5 grudnia.
11. Przygotowywanie rocznych sprawozdań z pracy wolontariuszy.

Cechy opiekuna Szkolnego Koła PCK:

- ODPOWIEDZIALNY
- TROSKLIWY
- CIERPLIWY
- WYKAZUJĄCY SIĘ INICJATYWĄ
- EMPATYCZNY
- SERDECZNY
- WYTRWAŁY
- TOLERANCYJNY
- WRAŻLIWY
- BEZINTERESOWNY

2.5

Kalendarz wydarzeń angażujących Szkolne Koła PCK

21 marca	Międzynarodowy Dzień Eliminacji Dyskryminacji Rasowej
22 marca	Światowy Dzień Wody
7 kwietnia	Światowy Dzień Zdrowia
22 kwietnia	Dzień Ziemi
Marzec	Kwesta w TESCO i Stokrotkach
Marzec-Kwiecień	Wielkanoc z PCK
Kwiecień	Eliminacje Mistrzostw Drużyn Pierwszej Pomocy

8 maja	Światowy Dzień Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycza
31 maja	Światowy Dzień Bez Tytoniu
Maj	Tydzień Czerwonego Krzyża
1 czerwca	Dzień Dziecka
Czerwiec	Kampania Bądź Bezpieczny
Wrzesień	Wyprawka Dla Żaka
10 września	Europejski Dzień Pierwszej Pomocy
1 października	Światowy Dzień Osób Starszych
16 października	Światowy Dzień Żywności
17 października	Międzynarodowy Dzień Na Rzecz Eliminacji Ubóstwa
18 października	Europejski Dzień Przeciwko Handlu Ludźmi
9 listopada	Międzynarodowy Dzień Przeciwko Faszyzmowi i Antysemityzmowi
16 listopada	Międzynarodowy Dzień Tolerancji
25 listopada	Światowy Dzień Przeciwko Przemocy Ze Względem Na Płeć
1 grudnia	Światowy Dzień Aids
3 grudnia	Międzynarodowy Dzień Osób Niepełnosprawnych
5 grudnia	Dzień Wolontariusza
10 grudnia	Dzień Praw Człowieka
18 grudnia	Międzynarodowy Dzień Imigranta
Grudzień	Kwesta w TESCO i Stokrotkach

ROZDZIAŁ

3

Aktualne akcje i kampanie
Polskiego Czerwonego
Krzyża,
w które mogą włączać się
Szkolne Koła Wolontariatu

3.1

Gorączka złota

W okresie od czerwca do września, a więc przez cały rok szkolny Polski Czerwony Krzyż realizuje akcję „Gorączka złota”. Akcja ta oprócz pozyskania środków na kolonie, działalność świetlic Polskiego Czerwonego Krzyża i pomoc rzeczową dla dzieci z najuboższych rodzin ma także wymiar społeczny, ponieważ podczas akcji promowana jest idea wolontariatu – bezinteresownej pomocy drugiej osobie.

Na czym polega akcja?

W ramach akcji zbierane są złote monety o nominałach 1-, 2- i 5-groszowych.

Komu pomagamy?

Dzieciom – zebrane w ramach akcji fundusze pomagają zrealizować następujące działania:

- a) dofinansowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin najuboższych;
- b) pomoc rzeczową (artykuły szkolne i żywnościowe) dla dzieci pochodzących z rodzin najuboższych;
- c) wyposażenie i funkcjonowanie świetlic środowiskowych Polskiego Czerwonego Krzyża.

Co można zrobić?

Przede wszystkim przyłączyć się do akcji poprzez następujące działania:

1. Ustawić skarbonkę na złote monety 1-, 2- i 5-groszowe w widocznym miejscu.
2. Zasiłać skarbonkę poprzez wrzucanie do niej 1, 2 lub 5 groszy.
3. Promować akcję we wszystkich środowiskach.

W ramach akcji cyklicznie, tj. w każdym roku organizowane są dwa konkursy z nagrodami:

- na największego zbieracza złota,
- na najoryginalniejszą skarbonkę.

3.2

Godne Dzieciństwo

Walka z głodem, ubóstwem i niedożywieniem to jedno z głównych zadań Polskiego Czerwonego Krzyża. Mając na uwadze przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży pochodzącym z rodzin ubogich lepszego startu w dorosłość, Polski Czerwony Krzyż angażuje się w akcje i programy mające na celu eliminację tego zjawiska.

Jednym z takich programów jest program Godne Dzieciństwo, w ramach którego kompleksowo wspierane są dzieci i młodzież z rodzin potrzebujących. Program stwarza szanse na zaspokojenie podstawowych potrzeb, edukację i rozwój osobisty młodych ludzi, a w rezultacie uniknięcie pokoleniowej biedy.

Niedożywienie to ogromny problem wśród polskich dzieci. Badania Instytutu Żywności i Żywienia mówią same za siebie – prawidłowy sposób żywienia rozpoczęty dopiero w późniejszym okresie życia nie jest w stanie zniwelować utraconych wcześniej możliwości rozwoju psychicznego i fizycznego.

W ramach programu Godne Dzieciństwo oddziały Polskiego Czerwonego Krzyża prowadzą coroczne akcje, które pozwalają na zebranie środków i przygotowanie wsparcia dla dzieci w danym regionie.

Do akcji w ramach programu Godne Dzieciństwo należą:

Wielkanoc z PCK – celem akcji jest pozyskanie pieniędzy i darów rzeczowych dla osób wymagających wsparcia w tym szczególnym czasie. Kilka tygodni przed świętami wielkanocnymi rozpoczynają się kwesty i zbiórki darów w sklepach, na rynkach miast i w szkołach. Obecnie największa, ogólnopolska zbiórka PCK, prowadzona jest we współpracy z siecią sklepów TESCO. Dzięki temu wiele rodzin w całej Polsce godnie i uroczyście spędza Święta Wielkanocne.

wielkanoc z pck

Wyprawka dla Żaka - celem akcji jest pozyskanie środków na wyposażenie dzieci z najuboższych rodzin w wyprawki szkolne. Na początku września każdy uczeń otrzymuje od PCK plecak, w którym znajdują się zeszyty i przybory szkolne (bloki rysunkowe, kredki, plastelina itp.).

wyprawka dla żaka

Czerwonokrzyńska Gwiazdka – to ogólnopolska akcja pomocy świątecznej dla potrzebujących. Polski Czerwony Krzyż wydaje paczki z żywnością, środkami czystości, odzieżą i zabawkami. W ramach akcji Polski Czerwony Krzyż organizuje także spotkania opłatkowe i wieczerze wigilijne, wizyty u osób chorych, starszych i samotnych oraz spotkania mikołajkowe dla najmłodszych.

czerwonokrzyńska gwiazdka

ZAPAMIĘTAJ:

Polski Czerwony Krzyż corocznie organizuje ogólnopolskie **kwesty świąteczne** i zbiórki darów, z których dochód wspiera samotnych, chorych i potrzebujących.

Celem zbiórek prowadzonych przez członków, wolontariuszy i pracowników Polskiego Czerwonego Krzyża jest pozyskanie pieniędzy i darów rzeczowych dla osób wymagających szczególnego wsparcia.

Co zbieramy?

Przede wszystkim żywność o długim okresie przydatności do spożycia np.: mąka, cukier, olej, makaron, ryż, konserwy. Dla najmłodszych niezmienne zbierane są słodkości. We wrześniu natomiast w ramach akcji „Wyprawka dla żaka” artykuły biurowe i przybory, z których kompletowane są wyprawki szkolne dla dzieci z najuboższych rodzin.

Dla kogo?

Zbiórki darów organizowane są dla podopiecznych Polskiego Czerwonego Krzyża o niskim statusie materialnym. Dla osób chorych, starszych, samotnych i ubogich. Takich, które nie zawsze spełniają warunki umożliwiające im uzyskanie pomocy finansowej z opieki społecznej, a dla których pomoc zapewniona przez Polski Czerwony Krzyż jest jedyną, jaką uzyskują.

3.3

Mistrzostwa pierwszej pomocy

Mistrzostwa Pierwszej Pomocy Polskiego Czerwonego Krzyża organizowane są dla młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych. Startują w nich pięcioosobowe zespoły, które w trakcie mistrzostw udzielają pierwszej pomocy na specjalnie zaaranżowanych na potrzeby mistrzostw stacjach. Pozorowane wypadki przygotowywane są przy użyciu profesjonalnych środków (sztuczna krew, pudry, farby charakterystyczne itd.) oraz rekwizytów. Celem mistrzostw jest

podniesienie poziomu wiedzy młodzieży z zakresu udzielania pierwszej pomocy oraz przeciwdziałanie występowaniu wypadków poprzez upowszechnianie zasad bezpieczeństwa. Młodzież, dzięki odbywającym się podczas roku szkolnego ćwiczeniom i szkoleniom, przygotowuje się do startu w mistrzostwach.

Długa tradycja organizowania rozgrywek oraz duża liczba młodzieży biorąca w niej udział powoduje, że Mistrzostwa stały się jedną z głównych metod promowania nauczania pierwszej pomocy w społeczeństwie.

Na wszystkich etapach do organizacji mistrzostw włączają się instytucje samorządowe i państwowe, dzięki czemu rozgrywki nabierają prestiżu oraz znaczenia w społecznościach lokalnych.

Mistrzostwa rozgrywane są w trzech etapach:

- etap rejonowy/strefowy,
- etap okręgowy - startują zespoły, które wygrały w etapie rejonowym/strefowym,
- etap centralny - startują zespoły, które wygrały etapy okręgowe (najlepsze zespoły ze wszystkich województw).

Na każdym z etapów dla zespołów zwycięskich przygotowywane są nagrody, puchary oraz dyplomy i inne gadżety.

3.4

Światowy Dzień Walki z Głodem

Jednym z alarmujących zjawisk współczesnego świata jest zwiększająca się skala niedostatku i ubóstwa. I nie dotyczy to, jakby się mogło wydawać, tylko krajów rozwijających się, ale w coraz większym stopniu krajów uprzemysłowionych. Niestety, problem pauperyzacji społeczeństwa dotyka w znacznej mierze także i Polskę. W wyniku takiej sytuacji ekonomicznej wiele rodzin ma ograniczony dostęp do artykułów żywnościowych, ze względu na brak środków finansowych na ich zakup, czego skutkiem jest niedożywienie, a co gorsze, coraz częściej również i głód.

Według Światowej Organizacji Zdrowia głód jest jednym z największych problemów współczesnego świata. Właściwe odżywianie ma wpływ na rozwój zarówno fizyczny jak i emocjonalny. Szczególnie narażone na negatywne skutki niedożywienia są dzieci oraz młodzież.

W 1947 Organizacja ds. Wyżywienia i Rolnictwa Organizacji Narodów Zjednoczonych (FAO) ogłosiła **16 października Światowym Dniem Walki z Głodem**. W tym dniu na całym świecie zbierane są fundusze na programy żywienia.

Światowy Dzień Walki z Głodem to akcja, której głównym celem jest uświadomienie społeczeństwu skali ubóstwa, która nie dotyczy wyłącznie krajów III świata, ale również Polski oraz skutków niedożywienia zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży. Ogólnopolska Kampania Walki z Głodem, którą Polski Czerwony Krzyż prowadzi od 11 lat ma także na celu edukację społeczeństwa o zdrowym odżywianiu i prowadzeniu zdrowego stylu życia. Co roku w dniu 16 października w całym kraju odbywają się happeningi, konkursy, zbiórki żywności w marketach, kwesty uliczne na zakup żywności dla najbardziej potrzebujących lub dofinansowanie obiadów dla dzieci w szkołach.

Każdego roku Polski Czerwony Krzyż dożywia 10 000 dzieci. Ponad 20 000 maluchów otrzymuje wyprawkę szkolną, a tysiąc co roku wyjeżdża na kolonie.

3.5

Światowy Dzień Walki z AIDS

1 grudnia obchodzony jest Światowy Dzień Walki z AIDS. Liczne kampanie i akcje odbywające się w tym czasie mają upowszechniać wiedzę o wirusie i chorobie.

Światowy Dzień Walki z AIDS został ustanowiony przez ONZ w 1988 roku. Dlaczego? Według statystyk UNAIDS z 2015 roku na świecie żyje prawie 37 milionów osób zakażonych wirusem HIV. To epidemia, o której wciąż ciężko rozmawiać - chorzy cały czas spotykają się z niezrozumieniem, brakiem tolerancji i strachem. Co druga chora osoba nie wie, że jest nosicielem wirusa. HIV ma około 37 tysięcy mieszkańców Polski.

Polski Czerwony Krzyż od lat propaguje wiedzę na temat HIV/AIDS. Wierzymy, że wspólne działania organizacji pozarządowych, władz samorządowych oraz służby zdrowia mogą przełamać bariery społeczne i stereotypy, co pośrednio przełoży się na wzrost wiedzy o HIV/AIDS. Edukując i umożliwiając dostęp do najnowszych metod leczenia ratujemy ludzkie życie.

3.6

Krwiodawstwo Młoda Krew Ratuje Życie

„Oddając krew - darujesz życie” - to hasło towarzyszy działaniom Polskiego Czerwonego Krzyża od ponad 56 lat - od czasu, gdy Polski Czerwony Krzyż zaczął się organizacją i propagowaniem honorowego krwiodawstwa oraz uświadamianiem znaczenia krwi w ratowaniu życia i zdrowia ludzkiego.

Ruch Honorowych Dawców Krwi jest integralną częścią struktury Polskiego Czerwonego Krzyża i obecnie zrzesza blisko 200.000 członków i wolontariuszy, którzy poza systematycznym i planowym oddawaniem krwi, promują oraz upowszechniają ideały Ruchu zjednując mu tym samym nowych sympatyków.

Strukturę organizacyjną Ruchu tworzą kluby i rady Honorowych Dawców Krwi. Kluby, jako podstawowe jednostki organizacyjne Polskiego Czerwonego Krzyża, zrzeszają dawców w środowiskach lokalnych: miejscach zamieszkania, pracy lub nauki. Podejmowane przez nie inicjatywy to m.in.: doraźne akcje poboru np. w odzewie na apel służby zdrowia, szkolenia, pogadanki, konkursy, wspólne wyjazdy lub imprezy sportowe. Rady Honorowanych Dawców Krwi działają przy zarządach Polskiego Czerwonego Krzyża wszystkich szczebli, a ich działalność dotyczy przede wszystkim koordynacji i inspiracji prac klubów oraz współpracy ze służbą krwi. Nad całokształtem prac Ruchu oraz jego ogólnopolską strategią czuwa, powołana przy Zarządzie Głównym PCK, Krajowa Rada Honorowych Dawców Krwi.

Krwiodawstwo

...zwykle definiowane jest jako akcja społeczna mająca na celu pozyskiwanie krwi od osób zdrowych na rzecz osób wymagających transfuzji krwi (np. podczas operacji chirurgicznej) lub do produkcji preparatów krwiopochodnych. Krwiodawstwo można jednak rozumieć jako działanie wynikające z najprostszego odruchu serca – ratowanie życia anonimowych chorych i ofiar wypadków.

Jest wielu altruistów, świadomie chcących podarować służbie zdrowia jedyny w swoim rodzaju, niezastąpiony i niezwykle cenny lek. Ludzi, którzy chcą zrobić coś bezinteresownie dla dobra innych. Obecność wśród nich licznej grupy młodych – uczniów, studentów czy osób rozpoczynających dopiero pracę zawodową – jest doskonałym dowodem na zaprzeczenie szerzącej się we współczesnym świecie „epidemii egoizmu”.

W ramach turnieju pod hasłem **„Młoda Krew Ratuje Życie”** pełnoletni uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, pomaturalnych i policealnych oraz studenci uczelni wyższych popularyzują ideę honorowego oddawania krwi oraz zachęcają do zebrania jak największej jej ilości w danej placówce. Dzięki zaangażowaniu młodzieży idea honorowego krwiodawstwa szerzona jest wśród lokalnych środowisk, co przekłada się na wzrost liczby osób, które chcą podzielić się „częstką siebie”. Uczestnicy Turnieju przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa zdrowia i życia naszego społeczeństwa, a ponadto:

- wzmocnienie działalności młodzieżowych Klubów HDK PCK
- utworzenie nowych Klubów HDK PCK na terenie szkół i uczelni
- poszerzenie grupy honorowych dawców krwi o młodzież uczącą się
- integrację szkolnych i uczelnianych środowisk młodzieżowych

Decyzja o oddaniu krwi, staniu się krwiodawcą, to początek drogi do zyskania ogromnej satysfakcji, wpływającej ze wiadomości, że być może Twoja krew uratuje życie innego człowieka. To również sposób na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa własnego i spokoju o bezpieczeństwo zdrowia i życia osób Ci najbliższych.

Krwiodawstwo jest przejawem solidarności społecznej – tym cenniejszej, że nie wyłącznie deklaratywnej, a potwierdzonej bardzo konkretnym działaniem.

3.7

Dzień Młodzieży PCK

We wszystkich Stowarzyszeniach Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca młodzi ludzie kształtują postawy humanitarne w środowiskach dziecięco-młodzieżowych i aktywizują je do działania na rzecz osób potrzebujących.

Polityka Młodzieżowa przyjęta przez Międzynarodową Federację Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca określa terminem „młodzież” i „młodzi ludzie” osoby w przedziale wiekowym 5-30 lat. Dookreślając, że chodzi tu o dzieci w wieku od 5 do 11 lat, młodzież w wieku od 12 do 17 lat oraz młodych dorosłych (18-30 lat). Stowarzyszenia Krajowe uznają i cenią wkład, jaki młodzi ludzie wnoszą w wykonywanie zadań humanitarnych oraz nowatorską rolę, jaką odgrywają pod wieloma względami: jako pierwsi użytkownicy narzędzi komunikowania się, mediów społecznościowych i innych środków technologicznych, a także jako ambasadorowie międzykulturowości, uczestnicy edukacji rówieśniczej, animatorzy społeczności lokalnych, przedstawiciele zmian w społecznościach. Stowarzyszenia Krajowe zauważają i doceniają również rolę liderów młodzieżowych w rozwiązywaniu aktualnych i pojawiających się problemów humanitarnych.

Na całym świecie młodzież w ramach Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca skupia się w określonych strukturach i sieciach realizując i włączając się w działania prowadzone przez Stowarzyszenia Krajowe, przede wszystkim działając na rzecz środowisk dziecięco-młodzieżowych. Prowadząc akcje i kampanie na rzecz potrzebujących, podejmując działania profilaktyczne w zakresie zdrowego stylu życia, ucząc dzieci i młodzież pierwszej pomocy i bezpie-

czeństwa ruchu drogowego, itp. Pełnią oni jeszcze jedną bardzo istotną rolę, reprezentując ideę humanitaryzmu, są przykładem dla swoich rówieśników.

W Polskim Czerwonym Krzyżu młodzież działa nieprzerwanie od 1921 roku.

25 października przypada Dzień Młodzieży PCK. W tym dniu członkowie i wolontariusze, oraz wszyscy związani z Młodzieżą Polskiego Czerwonego Krzyża świętują, organizując specjalne spotkania, akcje i happeningi uliczne.

3.8

Światowy Dzień Czerwone Krzyża i Czerwonego Półksiężyc (Tydzień PCK)

Światowy Dzień Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyc, który obchodzony jest dnia 8 maja oraz rozpoczyna obchody Tygodnia Polskiego Czerwonego Krzyża to najważniejsze święto dla ponad 100 milionów wolontariuszy czerwonokrzyżskiego ruchu na całym świecie. Dlaczego ten dzień jest tak istotny? Czy data jest całkowicie przypadkowa?

Inicjatywa obchodzenia tego wyjątkowego dnia dla wszystkich tych, którzy używają znaku Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyc zapoczątkowana została zaledwie cztery lata po zakończeniu Pierwszej Wojny Światowej w 1922 roku. Pomimo konfliktów zbrojnych oraz wszechobecnym wojnom nie zapomniano o tradycji i obecnie 190 Stowarzyszeń krajowych poświęca dzień, a niekiedy tydzień na uhonorowanie pamięci każdego wolontariusza, który bezinteresownie oddaje część własnego serca oraz swój wolny czas, aby nieść pomoc najbardziej potrzebującym, przekazując dalej swoją szlachetną postawą ideę czerwonokrzyżską.

Data 8 maja także jest nie przypadkowa. W tym dniu urodził się Henry Dunant, ojciec idei Czerwonego Krzyża i pierwszy laureat Pokojowej Nagrody Nobla (w 1901 r.).

Światowy Dzień Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyc obchodzony jest w 190 państwach na całym świecie jako największe święto humanitaryzmu. Jest

to znakomita okazja, by krzewić ideały bezinteresownej pomocy oraz przypomnieć zasługi największego i najstarszego humanitarnego ruchu na świecie.

Tradycyjnie w tym dniu rozpoczyna się również Tydzień PCK. W całym kraju w ramach obchodów odbywają się: kwesty, spotkania młodzieży, festyny, akcje poboru krwi, akcje edukacyjne dla dzieci i młodzieży, układanie znaku Czerwonego Krzyża, dekorowanie znakiem Czerwonego Krzyża przechodniów i osób publicznych, uroczyste spotkania z pracownikami, wolontariuszami i darczyńcami Polskiego Czerwonego Krzyża. Wszystko po to, aby upowszechniać ideały humanitaryzmu i bezinteresownej pomocy.

3.9

Światowy Dzień Pierwszej Pomocy

13 września obchodzony jest Światowy Dzień Pierwszej Pomocy, który został ustanowiony z inicjatywy Międzynarodowego Ruchu Czerwonego Krzyża.

Święto to ma na celu uświadomienie, jak ważna jest umiejętność udzielenia pierwszej pomocy, a także promowanie akcji edukacyjnych wśród społeczeństwa.

Polski Czerwony Krzyż widzi się w szczególnej roli - szkoleniu jak najmłodszych osób aby uwrażliwić ich na potrzebę udzielenia pomocy. Wykształcić w nich postawę szybkiej reakcji i nauczyć zasad postępowania w razie wypadków. Pierwsza pomoc okazuje się nie tylko niezbędna w

sytuacjach kryzysowych lub konfliktów zbrojnych, ale również w zwykłym, codziennym życiu.

ROZDZIAŁ

Aktualne programy
edukacyjne
realizowane przez
Polski Czerwony Krzyż

Działalność w środowisku dziecięco-młodzieżowym jest jednym ze statutowych zadań Polskiego Czerwonego Krzyża. Działalność ta odbywa się poprzez kształtowanie postaw humanitarnych w środowiskach dziecięco-młodzieżowych i ich aktywizację na rzecz osób potrzebujących, a także poprzez wzmocnienie procesu edukacji dzieci i młodzieży. Polski Czerwony Krzyż swoje działania w tym kierunku koncentruje przede wszystkim na tematyce upowszechniania promocji zdrowia i dbania o higienę, szeroko pojmowanego bezpieczeństwa oraz nauki pierwszej pomocy. Cele te PCK pragnie osiągnąć poprzez kierowanie działań do najmłodszych i dostarczanie adekwatnych programów profilaktycznych i edukacyjnych. Programy PCK mogą być prowadzone przez nauczycieli, wychowawców, członków grup młodzieżowych PCK oraz wolontariuszy w przedszkolach, szkołach oraz wszystkich placówkach wychowawczych i oświatowych.

4.1

Super Wiewiórka Przyjaciółka Oli i Kuby PCK dla dzieci w wieku 4-5 lat i 6-8 lat

Program „Super Wiewiórka Przyjaciółka Oli i Kuby PCK” w jasny sposób przekazuje młodemu pokoleniu wiedzę z dziedziny bezpieczeństwa, profilaktyki zdrowotnej, tolerancji i integracji europejskiej.

Realizacja programu polega na przeprowadzeniu 17 zajęć edukacyjnych dla wszystkich dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym w przeciągu każdego roku szkolnego.

Poprzez zabawę dzieci uczą się zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego, prawidłowych nawyków dbania o higienę jamy ustnej, umiejętności niesienia pomocy dzięki znajomości numerów alarmowych, zasad zdrowego odżywiania oraz współpracy z rówieśnikami.

W realizacji programu wykorzystywane są pomoce dydaktyczne:

- podręcznik metodyczny, który otrzymuje każda osoba prowadząca zajęcia,
- pakiet dla dzieci (kolorowanka, znaczek i legitymacja „Klubu Wiewiórka”, dyplom),
- gra planszowa, wykorzystywana jako podsumowanie zajęć.

Materiały płatne dla programu Super Wiewiórka Przyjaciółka Oli i Kuby PCK

- Podręcznik metodyczny dla nauczyciela/ki – 11,00 zł
- Komplet dla ucznia – 6,50 zł, w tym:
 - a) Kolorowanka – 3,15 zł
 - b) Naklejka – 0,25 zł
 - c) Legitymacja „Klubu Wiewiórka” – 0,60 zł
 - d) Dyplom – 0,90 zł
 - e) Znaczek metalowy/przypinka – 1,60 zł

4.2

Ratowniczek pomaga Ci pomagać dla dzieci w wieku 6-9 lat i 10-12 lat

Głównym celem programu jest wykształcenie umiejętności udzielania pierwszej pomocy wśród dzieci i zapobieganie ewentualnym wypadkom wśród nich. Program składa się z dwóch niezależnych części: pierwsza przeznaczona jest dla klas I i II szkół podstawowych, natomiast część druga – dla uczniów klas III i IV.

Cele programu to:

- upowszechnianie zasad pierwszej pomocy poprzez przygotowanie dzieci do niesienia pomocy przed ewentualną pomocą lekarską, dostosowane do ich możliwości psycho-fizycznych,
- wykształcenie umiejętności udzielania pierwszej pomocy wśród dzieci,
- zapobieganie ewentualnym wypadkom wśród dzieci,
- wykształcenie wśród dzieci ciągłej gotowości niesienia pierwszej pomocy.

Materiały płatne dla programu „Ratowniczek pomaga Ci pomagać”

- Ćwiczenia dla ucznia cz. 1 – 5,25 zł
- Ćwiczenia dla ucznia cz. 2 – 5,25 zł
- Legitymacja – 0,60 zł
- Dyplom – 0,90 zł
- Poradnik metodyczny dla nauczyciela/ki cz. 1– 15,80 zł
- Poradnik metodyczny dla nauczyciela/ki cz. 2– 15,80 zł

4.3

Dbam o swoje zdrowie dla dzieci w wieku 6-7 lat i 8-9 lat

Program ma na celu informowanie oraz promowanie działań związanych z właściwym odżywianiem się. Program kształtuje wśród dzieci prawidłowe nawyki zdrowego żywienia, szacunek dla własnego ciała i odpowiedzialności za nie oraz rozbudza zainteresowania własnym zdrowiem i problematyką prozdrowotną. Program skierowany jest do dzieci w wieku przedszkolnym oraz dzieci w klasach I-III szkoły podstawowej i może stanowić uzupełnianie programu „Super wiewiórka – przyjaciółka Oli i Kuby” o zajęcia z promocji zdrowia.

Cele programu to:

- kształtowanie prawidłowych nawyków zdrowego odżywiania się wśród dzieci,
- kształtowanie szacunku dla własnego ciała i odpowiedzialności za nie,
- rozbudzanie zainteresowania własnym zdrowiem i problematyką prozdrowotną,
- prowadzenie edukacji dot. czynników zagrażających zdrowiu oraz sposobów ochrony zdrowia,
- prowadzenie edukacji dot. zasad prawidłowego odżywiania i żywienia,
- inspirowanie nauczycieli do podejmowania na terenie przedszkola, szkoły i poza nią różnych działań promujących prawidłowe odżywianie oraz zdrowy styl życia.

Materiały płatne dla programu „Dbam o swoje zdrowie”

- Poradnik metodyczny – 11,00 zł
- Dyplom – 0,90 zł

4.4

„Nie bądź obojętny - - naucz się pierwszej pomocy”

Przy pomocy programów edukacyjnych, takich jak „Nie bądź obojętny – naucz się pierwszej pomocy” Polski Czerwony Krzyż jako kompetentny partner wspiera szkoły w realizacji ich roli wychowawczej.

Zachowanie nacechowane gotowością do niesienia pomocy, a także zdolność do współczucia osobom w potrzebie muszą zostać umocnione w jak najmłodszym wieku, aby mogły stać się elementem systemu wartości danej jednostki w życiu dorosłym. Program jest wprowadzeniem do pierwszej pomocy i jest on przede wszystkim przeznaczony dla uczniów gimnazjów, ale pozwala także nauczycielom mieć duży wkład w działania mające na celu zapobieganie wypadkom.

Prowadząc zajęcia z wyżej wymienionego programu nauczyciele i wolontariusze mogą wzmocnić lub rozwinąć wśród swoich uczniów pozytywne nastawienie do faktu niesienia pomocy, a także przekazywać im niezbędne do tego umiejętności.

4.5

Chroń dziecięce uśmiechy dla dzieci w wieku 6-7 lat i 10-12 lat

**Chroń
Dziecięce uśmiechy**

Dziecięcy uśmiech to jedno z najpiękniejszych zjawisk na świecie. Jest synonimem radości i szczęścia. Aby był także symbolem zdrowia, od naj-

młodszych lat warto dbać o budowanie odpowiednich nawyków. Polski Czerwony Krzyż prowadzi program edukacyjno – profilaktyczny „Chroń Dziecięce Uśmiechy”.

Jak jest?

80% dzieci ze szkół podstawowych ma próchnicę, a 18% w ogóle nie odwiedza lekarza dentystry. Potwierdzają to wyniki raportu Ipsos z badania przesiewowego przeprowadzonego w pierwszym roku w ramach programu „**Chroń Dziecięce Uśmiechy**”. Wyniki te są zbliżone do badań Ministerstwa Zdrowia, z których wynika, że próchnicę ma 40% dzieci w wieku do 6 lat i aż 80% dzieci w wieku do 12 lat.

Co robimy?

Edukacja

W tej części programu uczestnicy biorą udział w zajęciach prowadzonych przez nauczycieli i wolontariuszy PCK. Do Klubów Wiewiórka prowadzonych

przez Polski Czerwony Krzyż w całej Polsce, trafiają materiały edukacyjne „Chroń Dziecięce Uśmiechy”. Zostały one przygotowane z myślą o dzieciach w wieku 5-9 lat oraz młodzieży w wieku 10-13 lat - dla młodszych dzieci został przygotowany zeszyt „Ja i moje zęby”, a dla starszych „Ja i mój uśmiech”. Dzięki nowoczesnym materiałom, uczniowie mogą w ciekawy i atrakcyjny sposób poznać najważniejsze zasady oraz zalety dbania o swoje zęby. Zeszyty mają interaktywny charakter – zawierają ćwiczenia, gry, quizy. Przewodnikiem dzieci po świecie pięknego uśmiechu jest sympatyczna postać Super Wiewiórki.

Jednocześnie powstał zeszyt metodyczny dla nauczycieli i wolontariuszy z przykładowymi tematami oraz scenariuszami zajęć, który pomaga w realizacji programu „Chroń Dziecięce Uśmiechy” w klasach I-III i IV-VI szkoły podstawowej.

Podczas pierwszej edycji akcji edukacyjnej, która trwała od września 2013 do lutego 2014 r., nauczyciele i wolontariusze PCK przeprowadzili lekcje na temat prawidłowej higieny jamy ustnej w szkołach podstawowych - 47 000 dzieci dowiedziało się jak prawidłowo dbać o swoje zęby: jak często i jak długo należy myć zęby, kiedy wymieniać szczoteczkę i po jakie dodatkowe akcesoria higieny jamy ustnej warto sięgać.

W drugiej edycji, która trwała od września 2014 do lutego 2015 r., PCK przeprowadził lekcje dla 92 000 dzieci.

W trzeciej edycji programu organizatorzy dotarli z przeglądami dentystycznymi do ponad 25 000 dzieci, a z lekcjami edukacyjnymi do blisko 250 000 uczniów.

Profilaktyka

W ramach trzech edycji programu „Chroń Dziecięce Uśmiechy”, które odbyły się w latach 2013 - 2016 r., nauczyciele i wolontariusze Polskiego Czerwonego Krzyża przeprowadzili lekcje dla blisko 250 000 dzieci w szkołach podstawowych w całej Polsce na temat prawidłowej higieny jamy ustnej. Dodatkowo z bezpłatnych przeglądów stomatologicznych skorzystało ponad 25 000 dzieci w wieku 6-12 lat na terenie całej Polski. Polski Czerwony Krzyż przeprowadził przeglądy dentystyczne w 74 szkołach podstawowych, rozpoczynając akcję w tych województwach, gdzie poziom próchnicy był najwyższy w Polsce.

Po zapoznaniu się z wynikami przeglądów stomatologicznych w ramach programu „Chroń Dziecięce Uśmiechy” jak najbardziej słuszne wydają się dalsze

działania edukacyjno-profilaktyczne w kierunku budowania prawidłowych nawyków higieny jamy ustnej wśród dzieci, a także dalsze zachęcanie ich do częstszych wizyt w gabinetach stomatologicznych.

4.6

Olimpiada promocji zdrowego stylu życia dla młodzieży w wieku 13-15 lat i 16-18 lat

Olimpiada Promocji Zdrowego Stylu Życia to ogólnopolski konkurs organizowany przez Polski Czerwony Krzyż od 25 lat dla tych, którzy wiedzą, jak zdrowo i aktywnie żyć.

Uczestnicy Olimpiady muszą wykazać się wiedzą dotyczącą zdrowego odżywiania, przeciwdziałania uzależnieniom oraz ekologii.

Olimpiada przeznaczona jest dla szkół gimnazjalnych i szkół ponadgimnazjalnych. Konkurs składa się z kilku etapów – szkolnego, rejonowego, okręgowego i centralnego, czyli finału. Na każdym etapie Olimpiady uczestnicy muszą rozwiązać test dotyczący prawidłowego odżywiania, pierwszej pomocy, ekologii oraz promocji zdrowego stylu życia.

Olimpiada cieszy się dużym zainteresowaniem wśród uczniów. Każdego roku w całej Polsce bierze w niej udział ponad 30 tysięcy młodych osób.

ROZDZIAŁ

Wolontariat w szkole
Przykłady dobrych praktyk

5.1

Czy wolontariat szkolny jest widoczny?

Czy można sprawić, żeby jego działalność była szerzej znana?

Szkoła jest często pierwszym miejscem, gdzie młodzi ludzie mogą zetknąć się z ideą wolontariatu. W wielu, zwłaszcza małych miejscowościach jest także jedynym podmiotem stwarzającym uczniom możliwość do pracy wolontarystycznej.

Co więcej, szkoła może stać się doskonałym środowiskiem do **animowania wolontariatu**. Młodzi ludzie to właśnie dzięki szkole mają okazję do włączania się w wiele akcji. Dzięki temu poznają różne formy działania, a także różne kierunki zaangażowania wolontariackiego. Szkoły prowadzą wiele akcji – zarówno tych lokalnych, jak np. pomoc osobom starszym jak i ogólnopolskich, np. zbiórki żywnościowe. Sprawia to, że uczniowie mają możliwość zebrania różnych doświadczeń i wybrania tego, co ich interesuje i w czym dobrze się czują.

Trzeba zauważyć, że wolontariusze często działają poza szkołą. Uczestniczą np. w akcjach wymagających kontaktów z lokalną społecznością (np. zbiórki publiczne), a w wielu przypadkach na rzecz tej społeczności (np. pomoc osobom z niepełnosprawnością mieszkającym w najbliższej okolicy). Samo takie działanie sprawia, że wolontariat jest widoczny, a uczniowie swoim zachowaniem pokazują, że warto być wolontariuszem oraz, że ich praca jest wartościowa.

Aby jeszcze szerzej propagować wolontariat i konkretne działania dobrze nawiązać współpracę z lokalnymi mediami (gazetą, portalem internetowym, radiem, telewizją) czy innymi placówkami zainteresowanymi wolontariatem (organizacje pozarządowe, domy kultury, świetlice, biblioteki). Sprawi to, że wolontariat szkolny będzie widoczny i zapewni większą skuteczność.

5.2

Inspiracje

Przykłady lokalnych przedsięwzięć wolontariackich zrealizowanych przez nowo utworzone Szkolne Koła PCK w ramach udziału w projekcie „Wolontariat PCK - Aktywacja” realizowanym przez Lubelski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża

a) „Listy od Aniołów”

„Listy od Aniołów”, pod takim hasłem w Zespole Szkół w Niemcach, w dniach 22.11–01.12 2016 r. odbyła się akcja charytatywna, ogłoszona przez nowo utworzone Szkolne Koło PCK w gimnazjum. Uczniowie mieli napisać list do swoich rówieśników, którzy czas przedmikołajkowy, przedświąteczny spędzili w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Lublinie. I pisali, listy pełne ciepłych słów, wsparcia, pocieszenia, pozdrowień, życzeń szybkiego powrotu do zdrowia, wytrwałości i cierpliwości. Szkolne Koło PCK zgromadziło 45 listów napisanych zarówno przez uczniów ze szkoły podstawowej jak i gimnazjum. Były to różne listy, pisane indywidualnie oraz grupowo, czy nawet klasowo. Do pięknych i wzruszających, a nieraz śmiesznych listów, dołączono upominki ufundowane ze składek zorganizowanych w klasach: maskotki, laleczki, książeczki. Wszystkie prezenty wraz listami zostały w dniu 5 grudnia 2016 r. dostarczone na Oddział Rehabilitacji Dziecięcej Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Lublinie.

Jest to czas przedmikołajkowy, przedświąteczny, dlatego członkowie Szkolnego Koła PCK odwiedzili chore dzieci odpowiednio przygotowani, czyli w strojach mikołajowych. Przeprowadzona akcja przyniosła chorym dzieciom wiele radości i uśmiechu.

Zuzia (Z) i Michał (M) z klasy 2d, to uczniowie, którzy wraz ze swoimi koleżankami i kolegami wzięli udział w akcji „Listy od Aniołów”. Rozmawiała z nimi Opiekunka Koła (OK).

OK: Zuzia, napisałaś list. Czy wiesz do kogo ten list pisałaś?

Z: *Pisałam list do chorych dzieci, żeby im pomóc.*

OK: Michał, skąd dowiedziałeś się, że w naszej szkole można pisać listy do dzieci, które teraz właśnie przebywają w szpitalu?

M: *Moja Pani nam o tym opowiedziała i zachęcała mnie do udziału.*

OK: Powiedzcie mi, co napisaliście w swoich listach?

Z: *Napisałam, że życzę im dużo zdrowia, żeby szybko wracali do zdrowia i że chciałybym ich poznać.*

M: *Przestałem im pozdrowienia i napisałem, że chciałbym ich poznać i się z nimi pobawić.*

OK: A jak to było z pisanem Waszych listów, pisaliście je sami, czy ktoś Wam pomógł?

Z: *Ja pisałam list od siebie, a mama mi trochę podpowiadała.*

M: *Mi mama pomagała, wycinała ozdoby, a ja je przyklejałem i ja wymyśliłem list, a mama napisała, bo to jest mała kartka i ja bym się nie zmieścił.*

OK: Bardzo cieszę się, że Wy i wielu Waszych kolegów napisało piękne listy do chorych dzieci. Te listy trafią do dzieci, które przebywają na oddziale Rehabilitacji Dziecięcej w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Lublinie.

NIE JESTEM ŚWIĘTYM MIKOŁAJEM

Hej!

Pewnie myślisz, od kogo jest ten list. Długo zastanawiałam się nad jego napisaniem. To wszystko dlatego, że jestem bardzo nieśmiała. W końcu nadszedł ten dzień, w którym Ci się przedstawię. Jestem aniołkiem. Takim ze skrzydełkami i aureolką. Dzisiaj mam na sobie białą sukieneczkę, ale często zakładam wygodniejsze ubrania. W sukience trudno jest latać! Kiedy się urodziłeś, Pan Bóg dał Ci mnie, bym była zawsze przy Tobie i czuwała nad Tobą. Możesz być zaskoczony, ale cały czas jestem obok Ciebie. Bardzo Cię lubię. Nie widzisz mnie, bo aniołki są niewidzialne. W końcu stwierdziłam, że muszę Ci o sobie powiedzieć. Chciałabym, żebyś wiedział, że jestem cały czas obok Ciebie. Tak, teraz też. Uśmiecham się i cieszę, że w końcu o mnie słyszysz. Jeśli już wiesz coś o mnie, chcę zapytać, jak się czujesz? Czy poznałeś jakiś kolegów? A może powiesz mi coś więcej o sobie? Odpowiedz mi, a ja zawsze Cię wystucham. Możesz mówić do mnie, kiedy tylko chcesz. Jestem cały czas obok. Oprócz listu mam też dla Ciebie rysunek. Mam nadzieję, że Ci się spodoba. Bardzo Cię pozdrawiam i życzę szybkiego powrotu do zdrowia

Kochający Cię Aniołek

**PREZENTÓW NIE ROZDAJĘ, LECZ W TEN JEDEN DZIEŃ
UŚMIECH KAŻDEMU DAJĘ, WIĘC PRZYJMIJ GO PROSZĘ.**

Magda, kl. II C

„Do wzięcia udziału w akcji skłonił mnie jej szczytny cel. Sądzę, że na twarzach wielu chorych dzieci na długo zagości uśmiech. Uważam, że anonimowe wysyłanie listów w imieniu aniołka doda dzieciom otuchy i pokaże im, że nie są same. W końcu każdy z nas ma obok siebie Anioła Stróża, który od początku sprawuje nad nami opiekę i jest z nami na dobre czy na złe.”

Iza, kl. III C gimnazjum

b) Pomóżmy Danielowi stanąć na nogi – Razem możemy więcej”

Celem projektu „Pomóżmy Danielowi stanąć na nogi” było wzbudzenie wrażliwości uczniów i mieszkańców Lublina na cierpienie innych ludzi oraz zbiórka na rehabilitację 6-letniego chłopca. Projekt składał się z kilku elementów, wzajemnie się uzupełniających i realizowanych w pewnej chronologii.

Po założeniu Szkolnego Koła PCK w Zespole Szkół Nr 8 (gimnazjum) w Lublinie, wybraniu zarządu i zgłoszeniu się chętnych uczniów do udziału w projekcie, metodą „burzy mózgów” określono cel i zadania projektu.

Uczniowie w świetlicy szkolnej wykonali plakaty, na których były zdjęcia chłopca, informacja na co jest chory i w jaki sposób można mu pomagać. Zaplanowano termin spotkania z chłopcem w szkole oraz starano się dotrzeć z informacją o planowanym działaniu do jak największej liczby odbiorców. Podczas zabawy andrzejkowej zaplanowano zbiórkę pieniędzy na jego rehabilitację.

Spotkanie odbyło się w miłej i serdecznej atmosferze. Uczniowie bardzo ciepło przyjęli małego kolegę, którego jednym z marzeń jest podjęcie nauki w szkole. Podarowali mu swój uśmiech i dobre serce. Uczniowie bardzo poruszeni spotkaniem mogli przekazać symboliczną kwotę pieniędzy przeznaczoną na rehabilitację chłopca, którą zebrali podczas zbiórki zorganizowanej na ten cel w trakcie szkolnej zabawy andrzejkowej.

Projekt spotkał się z bardzo dużym zainteresowaniem nie tylko wśród młodzieży szkolnej, ale również z osób ze środowiska lokalnego. Oprócz zbiórki z biletów na andrzejki i datków do puszek ludzie z potrzeby dobrego serca wsparli chorego chłopca przynosząc zabawki i odzież.

c) „Żyj zdrowo i bezpiecznie!!!”

projekt zrealizowany przez szkolne Koło PCK w Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Garbowie

Na następnych stronach przedstawiamy prezentację związaną z projektem „Żyj zdrowo i bezpiecznie”

Projekt edukacyjny „Żyj zdrowo i bezpiecznie”

Realizowany przez Szkolne Koło PCK

Cele projektu:

- promowanie wśród uczniów zdrowego i bezpiecznego stylu życia, w szczególności zasad higieny oraz zasad ruchu drogowego
- promowanie działalności Polskiego Czerwonego Krzyża
- zachęcanie uczniów do działalności wolontariackiej

Projekt obejmował dwa ważne aspekty związane z higieną i bezpieczeństwem

- klasy IV zajęły się kwestią higieny rąk
- klasy V ważnością noszenia elementów odbłaskowych

Higiena rąk

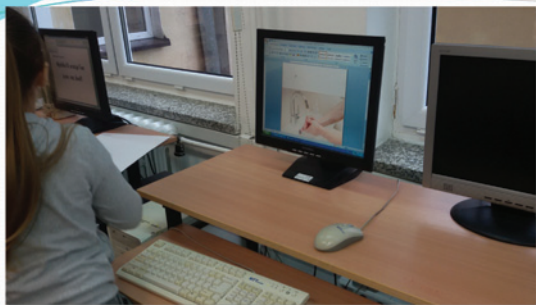
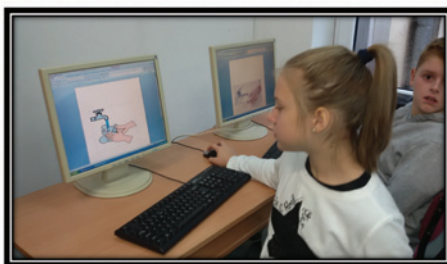
Choroby „brudnych rąk” m.in. biegunka oraz infekcje układu oddechowego doprowadzają co roku na świecie do śmierci ponad 3 miliony dzieci. Ważność higieny rąk podkreśliła Organizacja Narodów Zjednoczonych, która w 2008 ustanowiła dzień 15 października Światowym Dniem Mycia Rąk.

Elementy odblaskowe

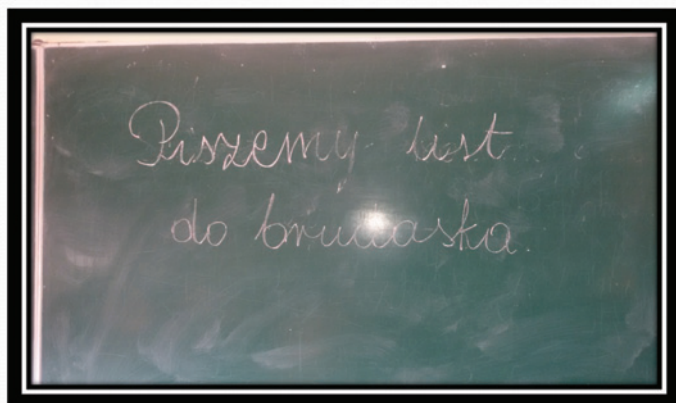
Piesi są najmniej chronionymi uczestnikami ruchu drogowego i bardzo często stają się ofiarami tragicznych wypadków. Każdego roku około 16 tys. pieszych ulega wypadkom drogowym, w których ginie blisko 2 tys. osób, a ponad 15 tys. odnosi obrażenia ciała.

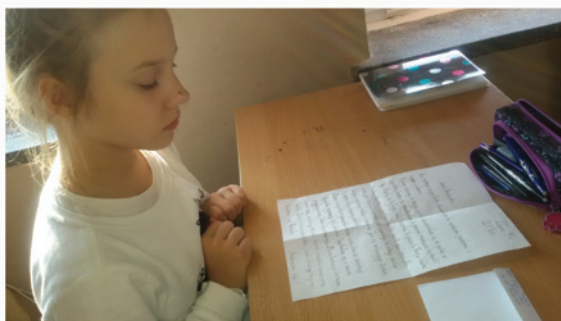
Higiena rąk- klasy IV

Tworzymy hasła

Piszemy listy do „Brudaska”

Wybrane listy

Drogi Brudasku!

Na początku mojego listu serdecznie Cię pozdrawiam i chcę Ci powiedzieć, że mycie rąk jest ważne dla Twojego zdrowia.

Pewnie zapytasz: dlaczego? Dzięki myciu, złe bakterie i wirusy nie przedostają się do Twojego organizmu. Na pewno zastanawiasz się, kiedy należy myć ręce? Po wyjściu z toalety, po zabawie z psem lub innymi zwierzętami, po dotykaniu nieznanych roślin, ponieważ niektóre są trujące i możesz sobie zatrzeć oko lub gorzej zatruć się i trafić do szpitala. Należy myć ręce po przyjeździe z dworu i koniecznie przed jedzeniem. Zdradzę Ci jeszcze fajny sposób, myjąc ręce możesz zanuć „kulturalnych ludzi, mycie rąk nie trudzi”.

Mam nadzieję, że mój list przekonał Cię do dbania o higienę.

Pozdrawiam serdecznie

• Patrycja, kl. IVb

Witaj Brudasku!

Na wstępie serdecznie Cię pozdrawiam. Co u Ciebie?

U mnie w szkole prowadzona jest akcja: „Częste mycie wydłuża życie”. Nauczyciele uczą nas profilaktycznego mycia rąk, np. przed jedzeniem, po wyjściu z toalety, czy wreszcie po powrocie do domu. Czy wiesz, że na naszych dłoniach znajdują się miliony bakterii, które źle działają na nasz organizm. Myjąc ręce, unikniesz ciężkich chorób. Drogi Brudasku abyś był zdrowy zacznij myć ręce, jedz świeże owoce i warzywa. Pamiętaj, że zdrowie jest najważniejsze.

Pozdrawiam

Franek, kl. IVa

Dzielimy się zdobytą wiedzą i umiejętnościami

Elementy odblaskowe- klasy V

Tworzymy hasła i plakaty

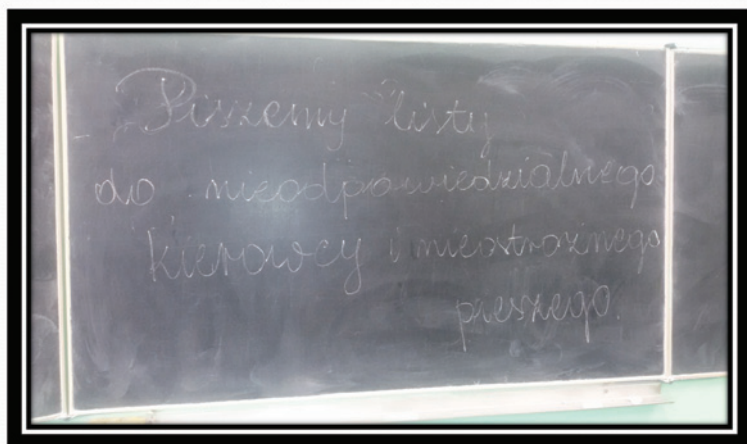
Gdy odblasków nie nosisz

O wypadek się prosisz !

Piszemy listy do nieodpowiedzialnego pieszego i kierowcy.

Wybrane listy

Witam Was drodzy piesi!

Na pewno każdy z Was jest świadomy tego, jak ważne jest bezpieczne zachowanie na drogach. Szczególną uwagę należy zwrócić, gdy poruszamy się nieoświetlonymi pobocznymi. W takiej sytuacji zagraża nam niebezpieczeństwo utraty zdrowia lub życia. Aby temu zapobiec musimy pamiętać o odbłaskach. To tak niewiele, a może uchronić nas przed zagrożeniem. Pamiętaj, aby przechodzić przez ulicę w oznaczonym miejscu. Nie wolno przechodzić na czerwonym świetle oraz przebiegać przed jadącym samochodem. Kochani piesi nasze bezpieczeństwo w dużej mierze zależy od nas samych. Szanujmy swoje zdrowie i życie!

Pozdrawiam

Drogi Kierowco!

Na wstępie chcemy pozdrowić wszystkich nieostrożnych kierowców. My piesi korzystający z chodników i poboczy jezdni- apelujemy do Was. Kierowcy bądźcie bardziej ostrożni na drodze!

Drogi kierowco uważaj na nas pieszych, na zwierzęta i dzieci bawiące się przy drogach. W czasie jazdy skupiaj się na drodze a nie na rozpraszających rzeczach, które dzieją się dookoła.

Przechodząc przez ulicę my piesi musimy uważać na kierowców, lecz czasem jest już za późno, aby cokolwiek zrobić. W czasie wypadku pieszy ma niewielkie szanse na przeżycie. Pamiętaj, aby nigdy nie używać telefonu w czasie prowadzenia pojazdu. Gdy jesteś nieostrożny w czasie jazdy możesz spowodować wypadek. Zanim wsiądziesz do swojego pojazdu sprawdź, czy jego stan nadaje się do jazdy. Nigdy nie przekraczaj prędkości. Musisz jeszcze pamiętać żeby zachowywać odpowiednią odległość od innych pojazdów. Zanim wsiądziesz za kierownicę po alkoholu zastanów się dwa razy.

W ciągu ostatnich siedemnastu lat w Polsce zdarzyło się prawie milion wypadków drogowych, w których zginęło ponad 110 000 osób, a ponad milion zostało rannych. Codziennie ginie 15 osób, a 160 zostaje rannych. Większość wypadków spowodowana jest przez nieodpowiedzialnych kierowców. Kierowco, zastanów się, czy nadal będziesz jeździł nieostrożnie? Mamy nadzieję, że nie, bo przez Ciebie ktoś może zginąć!

Klasa Va

Dzielimy się zdobytą wiedzą i umiejętnościami

Happening podsumowujący działania projektowe

Akcja promocyjna „Czyste ręce”- hasła dotyczące konieczności mycia rąk w różnych sytuacjach

IVA

IVB

Plakaty przygotowane przez klasy IV, promujące higienę rąk

Wybrane listy

**Akcja promocyjna
„Noś odblaski”-
hasła dotyczące
używania odblasków**

VA

VB

VA

**Plakaty przygotowane przez
klasy V,
promującego używanie
elementów odblaskowych**

VB

Plakaty przygotowane przez
klasy V,
promującego używanie
elementów odblaskowych

VA

VB

Akcja „Odblaski ratują życie”

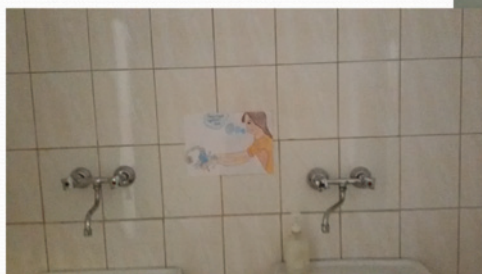
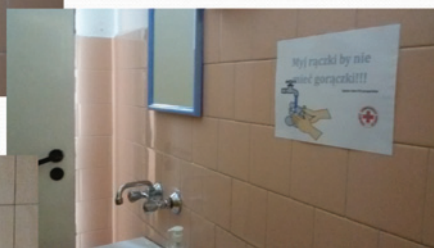

Klasa VA zdobyła tytuł
„Odblaskowa klasa”

II miejsce-
VB

Akcja oplakatowania szkoły

**Dziękujemy za możliwość
udziału w projekcie 😊**

5.3

Scenariusz warsztatów pt. „Wprowadzenie do Czerwonego Krzyża”

Cele:

- zapoznanie z historią Czerwonego Krzyża,
- poznanie zasad Czerwonego Krzyża,
- zapoznanie z globalnym kontekstem działań Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża,
- poznanie znaczenia i historii Znak Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca,
- zapoznanie z kampaniami i akcjami podejmowanymi przez Polski Czerwony Krzyż.

Czas: 90 minut

Materiały potrzebne do przeprowadzenia zajęć:

- flipchart i flamastry
- komputer i rzutnik
- taśma samoprzylepna
- wydrukowane materiały pomocnicze
- 40 kartek a4

Grupa docelowa:

- uczniowie i uczennice szkoły podstawowej, szkoły gimnazjalnej oraz szkoły ponadgimnazjalnej

Metody:

- dyskusja
- praca w grupach
- prezentacja
- prelekcja
- gra zespołowa

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Przedstaw się. Poproś o przedstawienie się uczestników/-czek zajęć.

Przedstaw temat i plan warsztatu

Poproś osoby uczestniczące aby podały wszystkie skojarzenia związane z Czerwonym Krzyżem. Zapisuj wszystkie na tablicy lub papierze flipchart. Następnie dokonaj analizy zebranych skojarzeń. Pogrupuj skojarzenia na akcje i kampanie Czerwonego Krzyża, zagadnienia związane z wartościami, którymi kieruje się Czerwony Krzyż oraz na te związane ze znakiem Czerwonego Krzyża.

Zachęć do dyskusji nad poniższymi pojęciami. Spróbujcie wspólnie ustalić ich definicję.

- pomoc
- wolontariat

2. Wyświetl film:

- dla uczniów/-nnic szkół podstawowych pt. „Helpman”
<https://www.youtube.com/watch?v=-ayoFvW2c>
- dla uczniów/-nnic szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych pt. „Power of Humanity”
<https://www.youtube.com/watch?v=mIWMyojzx8Y>

Oba filmy są dostępne w serwisie Youtube.

Po seansie zadaj uczestnikom pytania. Zachęć do dyskusji.

1. Czy na podstawie filmu możecie powiedzieć coś więcej o Czerwonym Krzyżu?
2. Jakie działania i akcje Czerwonego Krzyża na całym świecie mogliście/-łybyście zaobserwować?
3. Jakie wartości według was reprezentuje Czerwony Krzyż na zobaczonym filmie?

3. Zarys Historii Czerwonego Krzyża

Na wstępie zadaj uczestnikom pytanie.

- *Jak myślicie, w którym roku powstał Czerwony Krzyż?*

Odpowiedź: 1864

Zachęć do „strzelania” i podawania odpowiedzi na chybił trafił. Kiedy jedna z uczestniczących osób poda poprawną odpowiedź, przejdź do opowiedzenia historii powstania Czerwonego Krzyża.

Podczas opowiadania historii Czerwonego Krzyża włącz jako podkład dźwiękowy nagranie dźwięków bitwy/wojny. W serwisie youtube.com jest dostępnych mnóstwo propozycji. Wystarczy wpisać w wyszukiwarce „battle sounds”.

Historia:

„Założycielem i twórcą ruchu Czerwonego Krzyża jest **Henry Dunant** (1828-1910), kupiec szwajcarski z Genewy, pierwszy laureat pokojowej Nagrody Nobla (1901). W 1859 r., w drodze na spotkanie z cesarzem, przejeżdża koło włoskiego miasteczka Solferino, gdzie dogorywa najkrwawsza w ówczesnej Europie (obok bitwy pod Waterloo) – bitwa pod Solferino, stoczona między armią austriacką a sprzymierzonymi siłami francusko-włoskimi. Liczba ofiar przekracza 40 000. Obok ciał zabitych, których nikt nie zbiera z pola walki, umierają w męczarniach tysiące rannych żołnierzy. Niewielkie i źle zorganizowane wojskowe służby medyczne są bezradne wobec ogromu nieszczęścia.

Dunant, choć nie ma żadnego przygotowania medycznego, stara się pomóc rannym i umierającym. Przerazające doświadczenia nie dają mu spokoju i po dwóch latach pisze książkę „Wspomnienie Solferino”, gdzie proponuje powołanie we wszystkich krajach stowarzyszeń pomocy, których przeszkoleni wolontariusze mogliby nieść ratunek rannym na polu walki. Aby wolontariusze byli bezpieczni, muszą się wyróżniać przy pomocy znaku, powszechnie uznawanego przez wszystkie strony konfliktu i dającego status pełnej neutralności. Tak rodzi się idea Czerwonego Krzyża.”

Więcej o historii Czerwonego Krzyża na:

www.pck.pl/media/repository/pliki/historiaPCK.pdf

W miejscu dotyczącym 40 000 ofiar bitwy pod Solferino, porównaj liczbę ofiar do liczby mieszkańców miejscowości w której się znajdujesz.

Na zakończenie wyłącz podkład dźwiękowy i krótko podsumuj historię powstania Czerwonego Krzyża.

4. Globalny Kontekst działania Czerwonego Krzyża

Na wstępie zadaj uczestnikom/-czkom pytania:

- *Jak myślicie, ile członków i członkiń ma Czerwony Krzyż na całym świecie?*

Odpowiedź: 97 milionów

- *W ilu krajach działa Czerwony Krzyż?*

Odpowiedź: 190

- *Ile procent wolontariuszy w Czerwonym Krzyżu to kobiety?*

Odpowiedź: ok. 50 %

Tak jak w poprzednim punkcie zachęć do „strzelania”. Poproś o porównanie liczby członków i członkiń Czerwonego Krzyża do populacji Polski.

Jako ciekawostkę dodaj, że ostatnie Stowarzyszenie Krajowe Czerwonego Krzyża powstało w listopadzie 2015 roku w państwie Tuvalu.

Tuvalu lub **Tuwalu** (dawniej: *Terytorium Tuvalu, Wyspy Ellice*) to państwo położone na Oceanie Spokojnym w zachodniej Polineezji (na północ od Fidzi). Tworzy archipelag po angielsku zwany *Tuvalu Islands* (dawne nazwy angielskie to Lagoon Islands i Ellice Islands), po polsku zaś Wyspami Lagunowymi. Liczba mieszkańców to ok. 10 000, powierzchnia: 26 kilometrów kwadratowych. Stowarzyszenie to zostało zaakceptowane przez Zgromadzenie Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża w dniu 18 listopada 2015 roku.

Przedstaw skrótkowo uczestnikom/-czkom zarys struktury Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycza na całym świecie:

- Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża (ICRC) – będący strażnikiem prawa humanitarnego konfliktów zbrojnych.
- Międzynarodowa Federacja Towarzystw Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycza (IFRC).
- Stowarzyszenia krajowe Czerwonego Krzyża, tak jak Polski Czerwony Krzyż.

5. Polski Czerwony Krzyż

Na wstępie zadaj uczestnikom pytania:

- *Jak myślisz? W którym roku Powstał Polski Czerwony Krzyż?*

Odpowiedź: 1919

- *Kiedy będziemy obchodzić 100-lecie lub 200-lecie istnienia Polskiego Czerwonego Krzyża?*

Odpowiedź: 2019 i 2119

- *Ile członków/-kiń ma Polski Czerwony Krzyż?*

Odpowiedź: ok, 80 000 osób (dane za 2015 rok)

Tak jak w poprzednim punkcie zachęć do „strzelania”.

Zapytaj uczestników/-czki jakie akcje lub kampanie Polskiego Czerwonego Krzyża znają, gdzie widzieli znak PCK, komu pomaga PCK itp. Następnie wyświetl uczestnikom/-czkom wybrane filmy dotyczące akcji Polskiego Czerwonego Krzyża. Poniższe filmy potraktuj jako propozycje. Wszystkie są dostępne w serwisie youtube. Po każdym filmie zachęć uczestników do krótkiej dyskusji dotyczącej wybranych zagadnień.

I. „Co dziś na obiad? - Program „Godne Dzieciństwo” PCK (woda)

<https://www.youtube.com/watch?v=eFq3i94Oso4>

Pytania pomocnicze do dyskusji:

1. Co zobaczyliśmy na filmie?
2. Dlaczego bohaterka piła wodę?
3. Jakie macie pomysły aby pomóc dzieciom, które cierpią z powodu głodu?

II. „Nie bądź frajerem”

<https://www.youtube.com/watch?v=siYKAwZmVH0>

Pytania pomocnicze do dyskusji:

1. Co zobaczyliśmy na filmie?
2. Co mogłoby się wydarzyć na filmie, aby zakończył się dobrze?
3. Czy znacie zasady udzielania pierwszej pomocy? Jeżeli tak, jakie?

III. Widzisz? Twoja krew daje życie. www.pck.pl - kwiat

<https://www.youtube.com/watch?v=8ZyWUI9G0pM>

Pytania pomocnicze do dyskusji:

1. Czy słyszeliście/-łyście o Honorowym Krwiodawstwie?
2. Dlaczego oddawanie krwi jest takie ważne?
3. Czy wiecie jakie warunki należy spełnić aby oddać krew?

6. Znak Czerwonego Krzyża

Rozsyp na podłodze puzzle (materiał pomocniczy 1). Poproś uczestników/-czki o ułożenie na podłodze Znak Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca.

Następnie omów najważniejsze cechy i znaczenia znaku Czerwonego Krzyża. Dostosuj trudność omawiania do wieku uczestników/-czek.

„Znak Czerwonego Krzyża, zwany również Krzyżem Genewskim, utworzony został podczas konferencji międzynarodowej w Genewie w 1863 r. jako znak rozpoznawczy ochotników niosących pomoc rannym żołnierzom. W rok później odwrócone barwy flagi szwajcarskiej stały się uznanym międzynarodowo znakiem wojskowych służb medycznych, a ochotnicy zrzeszający się w krajowych stowarzyszeniach niosących pomoc, dali początek Międzynarodowemu Ruchowi Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca.

W części krajów muzułmańskich zamiast Czerwonego Krzyża używany jest, pełniący te same funkcje, znak Czerwonego Półksiężyca. W celu uniknięcia kojarzenia znaków z symboliką religijną, Państwa Strony Konwencji Genewskich w 2005 r. przyjęły trzeci znak o charakterze ochronnym - tzw. Czerwony Kryształ.

Znak Czerwonego Krzyża lub Czerwonego Półksiężyca może mieć dwa znaczenia: ochronne oraz informacyjne.

Znak w znaczeniu ochronnym używany jest podczas konfliktu zbrojnego i wskazuje walczącym, że oznaczone nim osoby, jednostki medyczne oraz środki transportu są chronione przez Konwencje Genewskie i ich Protokoły Dodatkowe. Znak, spełniając funkcję ochronną, powinien mieć odpowiednio duże wymiary, aby być widocznym.

Znak w znaczeniu informacyjnym ma niewielkie wymiary i wskazuje, że dana osoba lub obiekt są związane z Międzynarodowym Ruchem Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca. Znak używany przez stowarzyszenie krajowe w czasie pokoju jest niewielkich rozmiarów - używany jako znak stowarzyszenia powinien występować razem z jego nazwą lub inicjałami.

Wyświetl na rzutniku omawiane znaki:

http://wf2.xcdn.pl/files/12/05/09/597974_ZNAK_pap_51.jpg

- Czerwony Krzyż
- Czerwony Półksiężyc
- Czerwony Kryształ

Jako ciekawostkę dodaj, że na początku XXI wieku podczas przeprowadzania międzynarodowych badań na temat tego jaki znak na całym świecie jest najbardziej rozpoznawalny – Znak Czerwonego Krzyża zajął II miejsce. Na I miejscu jest znak Coca Coli.

Więcej o ochronie znaku Czerwonego Krzyża:

http://www.pck.pl/media/repository/pliki/mph/Przewodnik_ochrony_znaku_Czerwonego_Krzyza_2013.pdf

7. 7 zasad Czerwonego Krzyża

Zaproponuj uczestnikom/-czkom grę zespołową. Podziel uczestników na dwie grupy. Każda z grup będzie miała do wykonania 7 zadań (materiał pomocniczy 2). Za wykonanie każdego zadania otrzymuje kartkę z jedną z 7 zasad. Grupa, która pierwsza zdobędzie 7 kartek z zasadami - wygrywa. Dodaj, że oprócz szybkości liczy się dbałość o wykonanie zadań. Jeżeli któryś z zadań zostanie wykonany niedbale ty – jako sędzia poprosisz grupę o powtórzenie danego zadania.

Na zakończenie omów wspólnie każdą z zasad Czerwonego Krzyża. Pokazuj kolejno kartki z zasadami. Poproś uczestników żeby własnymi słowami spróbowali wyjaśnić co dana zasada może oznaczać dla Czerwonego Krzyża.

Wydrukuj dwa komplety 7 zasad Czerwonego Krzyża:

http://www.pck.pl/pages,6_76.html

Podczas omawiania zasad staraj się naprowadzić uczestników/-czki na poniższe znaczenia:

- **humanitaryzm** – człowieczeństwo, ochrona życia, zdrowia i poszanowanie ludzkiej godności i praw człowieka;
- **bezzstronność** – pomoc udzielana bez rozróżnienia wszystkim stronom konfliktu, najpierw najbardziej potrzebującym;
- **neutralność** – brak stanowiska w sporach: religijnych, rasowych, politycznych itp.;
- **niezależność** – niezależność od państwa w granicach prawa;
- **dobrowolność** – przynależność do organizacji jest dobrowolna, nieprzymusowa;
- **jedność** – w każdym z krajów istnieje tylko jedna organizacja działająca w ramach Czerwonego Krzyża lub Czerwonego Półksiężyca;
- **powszechność** – wszystkie stowarzyszenia są równe, Czerwony Krzyż i Czerwony Półksiężyc stara się być obecny na całym świecie.

8. Przygotuj kilka pytań na podstawie całych zajęć i małe nagrody (np. przypinka, odblask, książeczka) dla osób, które jako pierwsze odpowiedzą poprawnie na pytanie.

Propozycje pytań:

1. W którym roku powstał Czerwony Krzyż?
2. Jak nazywa się założyciel Czerwonego Krzyża?
3. Ile członków/-kiń ma Czerwony Krzyż na całym świecie?
4. Którą rocznicę w następnym roku będzie obchodził Polski Czerwony Krzyż?
5. Od barw flagi którego Państwa pochodzi znak Czerwonego Krzyża?
6. Jakimi znakami oprócz Czerwonego Krzyża posługujemy się w Międzynarodowym Ruchu Czerwonego Krzyża?
7. Wymień i omów jedną z 7 zasad Czerwonego Krzyża.

9. Na zakończenie poproś każdą osobę aby powiedziała jedną rzecz, która najbardziej podobała się jej podczas warsztatu, coś co ją zaniekaowało lub zostało w pamięci.

Materiał pomocniczy 1:

Puzzle są w dużej rozdzielczości. Należy je wydrukować w maksymalnie dużym rozmiarze.

<http://www.mediafire.com/view/rfb4qd8i8f2aang/puzzle.jpeg#>

Materiał pomocniczy 2:

Dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych:

1. Odpowiedz na pytanie:
- Kto to jest? Pomaga innym, leczy, przepisuje recepty.
Odpowiedź zapiszcie na kartce i przekażcie prowadzącemu.
2. Z poniższych liter ułóżcie wyraz. Zapiszcie go na kartce i przekażcie prowadzącemu (PODPowiedź: wyraz jest związany z Polskim Czerwonym Krzyżem)

ATANROTOWIL

3. Wybierzcie spośród siebie jedną osobę. Następnie stańcie wokół niej w kręgu i złapcie się za ręce. Potem klaśnijcie wszyscy razem - trzy razy w dłonie. Po wykonaniu tych czynności podejdźcie do prowadzącego po kolejne zadanie.
4. Narysujcie na kartce papieru lub tablicy duże serce. Następnie wszyscy wpiszcie w środek serca swoje imiona. Potem podejdźcie do prowadzącego po kolejne zadanie.

5. Zastygnijcie w bezruchu na 60 sekund. Przez 60 sekund nie możecie się ruszać ani odzywać. Odliczajcie do 60 w pamięci (pamiętajcie aby wykonać to zadanie dokładnie i powoli). Następnie podejdźcie do prowadzącego po kolejne zadanie.
6. Ułóżcie krótki wierszyk składający się z minimum 8 słów. Wierszyk powinien zawierać w sobie słowo DOBRY. Następnie pokażcie wierszyk prowadzącemu. Jeżeli uzna, że się rymuje i ma sens, przekaże wam kolejne zadanie.
7. Zróbcie sobie selfie. Jedno dla całej waszej grupy. Selfie może być zrobione dowolną metodą, telefonem lub aparatem. Pokażcie selfie prowadzącemu.

Dla szkół podstawowych

W klasach I-III prowadzący wydaje polecenia. W klasach IV-VI można wyciąć i przekazać kartki z poleceniami.

1. Narysujcie na kartce papieru lub tablicy duże serce. Następnie niech każda osoba w środku napisze swoje imię lub postawi krzyżyk.
2. Zaśpiewajcie na głos jedną dowolną piosenkę. Następnie przyjdźcie do prowadzącego po kolejne zadanie.
3. Znajdźcie w pomieszczeniu 3 rzeczy, które zawierają kolor czerwony. Zbierzcie te rzeczy lub jeżeli to nie możliwe pokażcie prowadzącemu.
4. Przybijcie piątkę prowadzącemu. Wszystkie osoby muszą przybić piątkę. Następnie zgłoście się po kolejne zadanie.
5. Korzystając z 20 kartek papieru i taśmy bezbarwnej, zbudujcie wspólnie wieżę, która będzie sięgała minimum do waszych kolan. Następnie odbierzcie od prowadzącego kolejne zadanie.
6. Zastygnijcie w bezruchu na 60 sekund. Przez 60 sekund nie możecie się ruszać ani odzywać. Odliczajcie do 60 w pamięci (pamiętajcie aby wykonać to zadanie dokładnie i po woli). Następnie podejdźcie do prowadzącego po kolejne zadanie.
7. Narysujcie karykaturę prowadzącego.

Opracował: Kamil Raczyński

5.4

Przydatne adresy w organizacji pracy Szkolnych Kół PCK

Więcej informacji na temat wolontariatu odnajdziesz na stronach internetowych:

<http://www.lublin.pck.pl/>
<http://www.pck.wroclaw.pl/>
<http://www.bydgoszcz.pck.org.pl/>
<http://www.pck.zgora.pl/>
<http://www.pck.lodz.pl/>
<http://www.pck.malopolska.pl/>
<http://www.pck-warszawa.pl/>
<http://www.pck.opole.pl/>
<http://www.pckrzyszow.pl/>
<http://www.pck.podlasie.pl/>
<http://www.pck.bialystok.pl/>
<http://www.pck-gdansk.pl/>
<http://www.katowice.pck.pl/>
<http://www.kielce-pck.pl/>
<http://olsztyn.pck.org.pl/>
<http://www.pck.poznan.pl/>
<http://www.pck.szczecin.pl/>
<http://www.wolontariat.org.pl/>
<http://wolontariat.ngo.pl/>
<http://www.wolontariat.edu.pl/>
<http://www.projektor.org.pl/>

Jeżeli zechcesz znaleźć konkretną organizację albo zorientować się, jakie placówki znajdują się w Twoim miejscu zamieszkania warto skorzystać ze strony internetowej:

<http://bazy.ngo.pl/>

Inne ważne informacje znajdziesz na stronach internetowych konkretnych organizacji.

ROZDZIAŁ

6

Metoda projektowa
- dobra praktyka
w pozyskiwaniu
i zarządzaniu
projektami finansowanymi
ze środków zewnętrznych

1. Projekt, program, wniosek – na czym polega różnica?
2. Części składowe projektu, czyli co każdy projekt zawierać musi?
3. Etapy przygotowania projektu – faza analizy i faza planowania.

Pisanie projektów to dziś kluczowa umiejętność, którą powinni posiadać nie tylko pracownicy organizacji pozarządowej, przedsiębiorcy, urzędnicy odpowiedzialni za rozwój, ale także inne grupy zawodowe, w tym nauczyciele. Umiejętność sprawnego przygotowywania i realizacji projektów stwarza bowiem każdej instytucji szansę zdobywania środków na jej działalność. **Dla instytucji takiej jak szkoła, pisanie wniosków o granty europejskie, ministerialne czy samorządowe jest szansą na uzupełnienie budżetu i wzbogacanie oferty edukacyjnej.**

1. Projekt, program, wniosek – na czym polega różnica?

Po co nam projekty?

Projekt - to sekwencja logicznie powiązanych ze sobą działań prowadzących do osiągnięcia w określonym czasie i przy określonych zasobach precyzyjnie zdefiniowanego mierzalnego celu.

Projekt jest:

- zawsze zorientowany na CEL;
- ma skończony czas trwania;
- wywołuje trwałą zmianę w otoczeniu;
- jest złożony;
- jest niepowtarzalny;
- niesie ze sobą niepewność i ryzyko;
- jest wyodrębniony organizacyjnie;
- ma określony początek i koniec.

Działać projektowo, to:

ANALIZOWAĆ POTRZEBY

ZNAM PROBLEM

FORMUŁOWAĆ CELE

WIEM, CO ZMIENIĆ

TWORZYĆ PROJEKTY

WIEM, JAK TO ZROBIĆ

Program - jest kategorią nadrzędną w stosunku do projektu. Program to grupa projektów realizowanych dla osiągnięcia nadrzędnego celu, który nie może być osiągnięty przez pojedynczy projekt.

Zapamiętaj:

Projekty mogą być realizowane osobno lub w pewnych grupach.
Grupy projektów tworzą programy.

Wniosek (aplikacja) - jest formą przedstawienia projektu do realizacji. Jest to oferta instytucji do wybranego źródła finansowania. Pisanie wniosków wymaga zatem znajomości: odpowiednich procedur aplikacyjnych, zasad wypełniania wniosku i przygotowania załączników oraz technik przedstawienia projektu w formie aplikacji.

Przygotowanie projektu to całokształt działań, które podejmujemy przed wypełnieniem **wniosku (oferty)**. Wniosek (oferta) to graficzny zapis projektu. Dopiero przygotowany i przemyślany projekt wpisujemy w formularz wniosku (oferty).

Zapamiętaj:

PROJEKT TWORZYMYS – WNIOSEK PISZEMY!

Często popełnianym błędem jest rozpoczynanie przygotowania projektu od wypełnienia formularza wniosku i pozwolenie sobie, aby wzór formularza prowadził i niejako „myślał” za nas, podpowiadając kolejne części opisywanego przedsięwzięcia. Dobrze przygotowany projekt, a tylko taki ma szansę zakończyć się sukcesem, zaczyna przygotowywać się poza jakimkolwiek generatorem czy formularzem wniosku.

2. Części składowe projektu, czyli co każdy projekt musi zawierać?

Każdy projekt składa się z 5 kluczowych elementów (parametrów).

Są to:

- **ZAKRES,**
- **JAKOŚĆ,**
- **KOSZTY,**
- **CZAS,**
- **ZASOBY.**

Zakres projektu to nic innego jak zadania do wykonania w projekcie.

Koszty to bardzo newralgiczny element każdego projektu. Koszty są określone w formie budżetu projektu. Koszty projektu czyli pula środków na realizację przedsięwzięcia jest często ograniczona. Powoduje to konieczność dostosowania zakresu projektu do narzuconych limitów finansowych.

Czas to również ważny element projektu, ponieważ każdy projekt musi być zrealizowany w określonym czasie. Od chwili rozpoczęcia projektu celem staje się wykonywanie prac zgodnie z założonym harmonogramem.

Mówiąc o **zasobach** rozumiemy przez to:

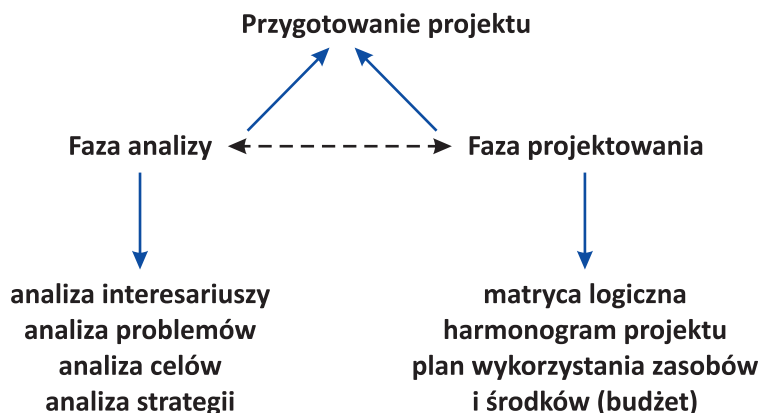
- zasoby materialne/rzeczowe (nieruchomości, wyposażenie, środki transportu)
- zasoby ludzkie (ludzie)
- zasoby technologiczne (licencje, patenty, know-how)
- zasoby informacyjne (informacje)

Zasoby są ograniczone w swej ilości, więc ich wykorzystanie musi zostać dobrze zaplanowane.

Warto zwrócić uwagę, że wszystkie te elementy są współzależne i zmiana jednego pociąga za sobą zmianę pozostałych, przywracając tym samym projektowi równowagę np. wydłużenie czasu trwania projektu generuje dodatkowe koszty, ograniczenie dostępnych zasobów skutkuje zmniejszeniem zakresu projektu, a poprawa jakości rezultatów również może generować dodatkowe koszty. Tak więc zestaw 5 parametrów tworzy system, który musi pozostawać w równowadze, by zrównoważony był cały projekt. Wymienione wyżej parametry w dużym stopniu decydują o sukcesie lub porażce każdego projektu.

3. Etapy przygotowania projektu – faza analizy i faza planowania

Przejdziemy teraz do omówienia kolejnych niezbędnych do wykonania kroków w celu wypracowania pomysłu na projekt, który będzie odpowiadał na dostrzegane potrzeby społeczne i będzie skutecznie przyczyniał się do rozwiązania lub zmniejszenia występującego problemu w otaczającej nas rzeczywistości. Na początek konieczne jest wykonanie zadania jakim pozostaje głęboki namysł i analiza, a potem opisanie i ułożenie wyników w logiczną całość.

W fazie analizy wykonane zostaną:

- **analiza interesariuszy** – czyli identyfikacja i charakterystyka głównych grup docelowych i beneficjentów (tzn. osób, instytucji lub ich grup, których bezpośrednio lub pośrednio dotyczy realizacja projektu) z uwzględnieniem ich późniejszego pozytywnego lub negatywnego wpływu na realizację projektu;
- **analiza problemów** – czyli określenie głównych problemów, zagrożeń, które mają być zniwelowane za pomocą projektu;
- **analiza celów** – czyli określenie celów wynikających z aktualnych problemów oraz wskazanie sposobów osiągnięcia pożądaných rezultatów;
- **analiza strategii** – czyli opracowanie różnych strategii osiągnięcia celów i wybór najlepszej z nich.

W fazie planowania opracujemy:

- **matrycę logiczną** – opracowanie struktury projektu (dobór działań i ich opis), zweryfikowanie wewnętrznej logiki, formułowanie celów i mierzalnych rezultatów, wstępne określenie zasobów i kosztów, sformułowanie celów projektu;

- **harmonogram projektu** – określenie kolejności zdań i zależności między nimi, oszacowanie czasu trwania zadań, określenie kamieni milowych i przypisanie odpowiedzialności;
- **plan wykorzystania zasobów i środków (budżet)** – czyli wynikające z harmonogramu zapotrzebowanie na zasoby i budżet.

Analiza interesariuszy (uczestników projektu)

Interesariusze (ang. stakeholders) to osoby, grupy osób zainteresowane realizacją projektu, „mające interes” w jego realizacji. Analiza interesariuszy obejmuje opisanie wszystkich grup bezpośrednio i pośrednio mających wpływ na projekt, zarówno pozytywny jak i negatywny.

Interesariuszy w projekcie systematyzujemy wg różnych kryteriów np:

- interesariusze wewnętrzni (np. zespół realizujący projekt, beneficjenci) i interesariusze zewnętrzni (np. przedstawiciele władz, media, lokalni biznesmeni konkurencji)
- interesariusze główni, drugorzędni, pozostali
- interesariusze mający wpływ pozytywny, negatywny

Kolejne kroki podejmowane na tym etapie analizy to:

Krok 1. Sporządzenie listy wszystkich interesariusz.

Krok 2. Szczegółowy ich opis pod kątem potrzeb, oczekiwań, problemów. Na tym etapie musimy odpowiedzieć sobie na pytanie czy dana osoba czy grupa będzie wspierała projekt, czy będzie czerpała korzyści z jego realizacji, czy może wesprzeć promocję projektu, czy użyć pomieszczenia, środków transportu itp. Przydatne może być usystematyzowanie zebranych informacji w formie tabeli.

Lp	Interesariusz	Charakterystyka	Opis interesów związanych z projektem	Wnioski Strategia działania wobec interesariuszy
Interesariusze główni				
Interesariusze drugorzędni				
Pozostali interesariusze				

Krok 3. Ocena wpływu interesariuszy na projekt.

Zawsze najważniejszym interesariuszem w projekcie są uczestnicy/odbiorcy.

Opisując grupę odbiorców powinniśmy zwracać uwagę na poniższe kwestie:

- grupa powinna być jednorodna, a jeśli nie jest lub są różne grupy uczestników, to każda z nich powinna zostać przeanalizowana i dla każdej winny być dobrane osobne działania w projekcie,
- powinny być podane cechy grupy i jej problemy,
- liczebność grupy winna być dostosowana do możliwości realizacji projektu i realizatora,
- powinien zostać przemyślany sposób pozyskania uczestników projektu (akcja promocyjno-informacyjna związana z rekrutacją),
- szczegółowy opis przebiegu rekrutacji wraz z opisem technik i dobrych metod.

Realizator winien odpowiedzieć sobie na pytanie czy spodziewa się braku lub nadmiaru chętnych, jakie techniki będzie stosował w rekrutacji, czy będą adekwatne do potrzeb grupy.

Analiza problemów

Analiza problemów jest kolejnym etapem i powinna odbywać się przy udziale interesariuszy zaproszonych do projektu, np. beneficjentów, partnerów, członków zespołu projektowego itp. Możliwe do zastosowania metody pracy to burza mózgów, dyskusja.

Punktem wyjścia do budowy każdego projektu jest zawsze moment zdefiniowania problemu, którego będzie on dotyczył. Potocznie mówi się, „jeśli nie potrafisz znaleźć problemu to znaczy, że nie jest potrzebna realizacja żadnego projektu”.

Problem rozumiany jest jako niekorzystna sytuacja. Każdy problem ma swoje **przyczyny**. Bez poznania przyczyn, nie można rozwiązać problemu. Każdy problem wywołuje określone **skutki**. Skutki stanowią uzasadnienie dla realizacji projektu, a jego przyczyny określają charakter potrzebnych działań.

Analiza problemów ma za zadanie określić **negatywne aspekty sytuacji**, w jakiej znajdują się potencjalni interesariusze projektu. Można więc powiedzieć, że jest to pesymistyczne spojrzenie na aktualną sytuację.

Podczas **analizy problemów** staramy się zdefiniować problemy oraz znaleźć związki przyczynowo-skutkowe, szukamy więc odpowiedzi na następujące pytania:

- **Kogo dotyczy problem?**
- **Na czym polega problem?**
- **Jakie są przyczyny problemu?**
- **Jakie są skutki problemu?**

Na tym etapie niezbędna jest wiedza o rzeczywistości, w której funkcjonujemy, ale także rzetelna analiza dostępnych zewnętrznych danych (statystyk, raportów).

Opis problemu

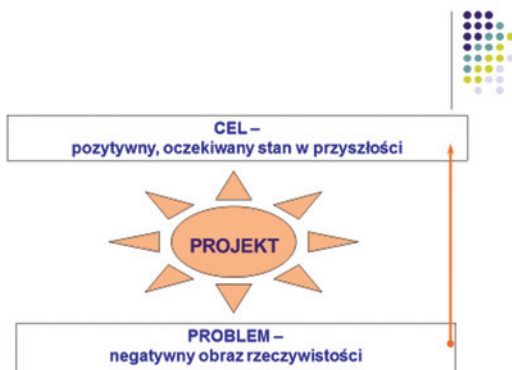
Określony na etapie analizy problemów problem główny musi zostać szczegółowo opisany z użyciem konkretnych danych i podaniem źródła ich pochodzenia (roczniki statystyczne, raporty, wyniki badań itp.). Opis winien zawierać co najmniej:

- **obszar realizacji projektu**
- **grupę docelową, jej specyficzne problemy**
- **nasilenie problemu**
- **czas występowania**
- **skutki problemu**
- **opis musi dawać wiarygodność prezentowanych danych**

Analiza celów

Analiza celów polega na przeformułowaniu problemów postrzeganych jako negatywny obraz rzeczywistości w cele, rozumiane jako pozytywne aspekty danej sytuacji w przyszłości.

Formułowanie celu jest przekształceniem problemów opisanych jako negatywne zjawiska na cel określony jako postulat pozytywnego działania. Cele są lustrzanymi odbiciami problemów. Osiągnięcie celów winno w przyszłości zagwarantować rozwiązanie zdiagnozowanych problemów.

Analiza strategii – to ostatni etap fazy analizy, polega na selekcji różnych rozwiązań, które będą używane do osiągnięcia pożądaných celów.

Za kluczowe etapy analizy strategii uważa się :

- identyfikację możliwych rozwiązań,
- wybór jednej lub kilku strategii.

Analiza strategii pomaga ustalić i wskazać:

- które cele będą włączone **DO/W** projekt,
- które cele pozostaną **POZA** projektem, nie będą realizowane np. z powodu braku zasobów, środków, kompetencji,
- jaki jest cel główny (bezpośredni) projektu.

Dokonując wyboru strategii bierzemy pod uwagę:

- priorytety uczestników projektu,
- szanse powodzenia wybranych działań,
- dostępny budżet, wymagany czas realizacji,
- własny potencjał (zasoby materialne i niematerialne),
- potencjał partnerów,
- ewentualne wymogi grantodawcy (kwalifikowane formy wsparcia),
- czynniki zewnętrzne (ryzyka),
- posiadane uprawnienia i kompetencje.

Na koniec dobrze przeprowadzonej fazy analizy otrzymujemy koncepcję projektu, pomysł na przedsięwzięcie, które w kolejnej fazie planowania zostanie szczegółowo opisane.

II Etap planowania

Matryca logiczna

Wyniki wcześniejszych analiz intersariuszy, problemów, celów są na tym etapie porządkowane i układane w logiczny system zwany matrycą logiczną. Matryca logiczna umożliwia precyzyjne określenie celów strategicznych, celów nadrzędnych, rezultatów i źródeł ich weryfikacji. Wypełnianie matrycy nie jest łatwym zadaniem. Matryca składa się z 4 wierszy i 4 kolumn, które tworzą logikę poziomą i pionową. Tzw. logika pionowa pokazuje w jaki sposób podjęte działanie wpłynie na poprawę istniejącej sytuacji, określa cele, wyjaśnia związki przyczynowe, identyfikuje istotne założenia oraz obszary problemowe. Logika pozioma dotyczy natomiast pomiaru efektów realizacji projektu, zasobów potrzebnych w trakcie jego trwania oraz źródeł weryfikacji.

Matryca logiczna projektu

Logika interwencji	Wskaźniki	Źródła weryfikacji	Czynniki zewnętrzne
Cel strategiczny (programu)			
Cel bezpośredni (projektu)			
Rezultaty			
Działania	Nakłady	Koszty	
			Wstępne warunki

Cel strategiczny - opisuje długoterminowe korzyści dla beneficjentów i innych grup uczestniczących w projekcie. Cele nadrzędne nie są osiągane przez konkretny jeden projekt, ale przez wiele projektów.

Cel projektu – to cel odnoszący się do głównego zdefiniowanego problemu i jest formułowany w kategoriach bezpośrednich korzyści dla beneficjentów.

Rezultaty – to efekty projektu, których doświadczą beneficjenci.

Działania – to czynności i zadania, które będą zrealizowane w projekcie.

Wskaźniki – charakteryzują cele, muszą być mierzalne oraz zapewniają pomiar postępu projektu.

Źródła informacji – opisują zarówno źródła informacji jak również ich sposób zbierania.

Czynniki zewnętrzne – czynniki, na które realizator projektu nie ma wpływu, a które mają wpływ na projekt np. stabilność systemu podatkowego. Szczególny rodzaj czynników zewnętrznych stanowią **warunki wstępne** umieszczone na dole w kolumnie. Istota ich polega na tym, że muszą być spełnione przed rozpoczęciem projektu np. wydanie pozwolenia na budowę.

Nakłady (środki) – zalicza się tu zasoby ludzkie, rzeczowe i finansowe.

Koszt – tu wpisywany jest koszt całego projektu wraz ze źródłami finansowania.

Czas – określa czas realizacji projektu.

Formułowanie celów

Cel nadrzędny projektu opisuje ogólną kategorię długoterminowych korzyści dla beneficjentów i szerszych korzyści dla innych grup interesariuszy. Cel ogólny/ nadrzędny nie jest osiągnięty dzięki realizacji pojedynczego projektu, wymaga innych projektów i inicjatyw. W przypadku projektów unijnych cel ten wynika z dokumentów programowych w ramach, których ogłaszany jest konkurs.

Cel szczegółowy/cel projektu odnosi się do głównego problemu, którym chcemy się zająć i odnosi się do korzyści uzyskiwanych przez uczestników/ odbiorców. Cel projektu musi dokładnie wynikać z przedstawionej sytuacji problemowej, ze zdiagnozowanych problemów, nie może dotyczyć innych obszarów.

Warto podkreślić, że projekt prowadzi uczestników od sytuacji problemowej do pożądanej. Cel projektu charakteryzuje sytuację pożądaną na miarę możliwości realizatora, w konkretnych okolicznościach – a więc może to być „tylko” trochę lepsza sytuacja od obecnej, stąd często używa się przy formułowaniu celów określeń „zwiększenie”, „zmniejszenie”, „poprawa”.

Jak prawidłowo sformułować cel? Istnieje na to sprawdzona metoda zwaną metodą SMART (ang. bystry, sprytny).

Dobrze sformułowany cel powinien być:

- **Specyficzny** (konkretny) - jasno i przejrzyście zdefiniowany, szczegółowo sformułowany, dookreślony.
- **Mierzalny** (policzalny) – możliwy do zmierzenia, musi istnieć jakaś miara (wskaźnik), za pomocą którego zmierzymy stopień jego realizacji.

- **Adekwatny** - jego osiągnięcie jest możliwe przez danego beneficjenta w danych warunkach.
- **Realny** – jego osiągnięcie jest możliwe. Cel powinien być ambitny, będący wyzwaniem, ale do osiągnięcia.
- **Terminowy** - określony w czasie.

Określenie rezultatów

Rezultaty są to efekty, które powstaną w wyniku działań. Z każdego działania powinno coś wynikać. Rezultaty są opisem korzyści jakie osiągną uczestnicy wskutek realizacji projektu.

Bez wiedzy o tym, jakie rzeczywiste efekty ma przynieść projekt trudno skutecznie go zrealizować. Tak więc rezultaty powinny być zaplanowane już na początkowym etapie przygotowywania projektu.

Określenie rezultatów projektu jest konieczne, podobnie jak wskazanie metod ich monitorowania. Rezultaty powinny być formułowane w odniesieniu do zakładanych celów. Przyjmuje się, że do każdego celu i działania winien być określony rezultat. Każdy rezultat powinien być określony w ujęciu liczbowym lub procentowym.

Najczęściej przyjmuje się podział na:

- **Rezultaty miękkie (jakościowe)**: są niemierzalne, dotyczą postaw, umiejętności, i innych cech, których istnienie może być stwierdzone na drodze obserwacji lub badań. Projekt ma prawo kończyć się wyłącznie rezultatami miękkimi.
- **Rezultaty twarde (ilościowe)**: są mierzalne i policzalne np. *nabycie uprawnień do prowadzenia szkoleń BHP (liczba zdanych egzaminów)*.

Nie ma jasnej definicji rezultatów miękkich i twardych, nie należy przywiązywać się do tego podziału. Ważne, aby rezultaty w projekcie pojawiły się i były adekwatne do działań.

Sprawdzając czy dobrze określiliśmy rezultaty projektu warto zadać sobie pytania:

1. Czy rezultaty wynikają z działań opisanych w projekcie, czy działania mają szansę do nich doprowadzić?
2. Czy są realne – czy podjęte działania do nich doprowadzą, czy są możliwe do osiągnięcia?
3. Czy są wystarczające z punktu widzenia problemu, odbiorców?
4. Czy są efektywne, tj. jaka jest relacja rezultatów do kosztów?

5. Czy są mierzalne - musi być znana miara i skala, zapewnione momenty pomiaru i źródła danych.
6. Czy są trwałe?

Dobór działań i ich opis

Działania opisują zadania i czynności, które muszą być wykonane, aby osiągnąć zakładane rezultaty.

Działania w projekcie informują o sposobie osiągania celu. Działania opisują zadania i czynności, które muszą być wykonane, aby osiągnąć planowane rezultaty. Działania muszą być spójne i logicznie powiązane z problemem i celem. To oznacza, że w projekcie nie powinny znaleźć się działania, które nie przekładają się na żaden ze wskazanych celów. Z drugiej strony działania muszą być na tyle atrakcyjne i intensywne, aby utrzymywały zainteresowanie uczestników, ale ich nie przemęczały. Równie istotna jest późniejsza ocena ich efektywności tzn. relacja rezultatów osiągniętych do ponoszonych kosztów.

Wszystkie działania w projekcie powinny być szczegółowo opisane w kontekście: co konkretnie zostanie zrealizowane w ramach projektu? Jaka będzie ścieżka wsparcia dla uczestnika? Czy oferta wydaje się być atrakcyjna dla uczestników? Czy uwzględniono wszystkie problemy i specyficzne cechy uczestników? Czy uczestnicy mieli i będą mieli szansę wywierania wpływu na kształt oferty? Czy oferowane wsparcie ma szansę coś zmienić w obecnej sytuacji uczestników?

Dobór wskaźników

Wskaźniki służą monitorowaniu stanu realizacji celów danego projektu oraz ocenie efektów jego wdrażania na poszczególnych etapach. Muszą być sformułowane w sposób obiektywny i spójny, by każdy wymieniony wskaźnik znajdował odzwierciedlenie w przyjętym celu. Zdarza się, iż wyznaczony cel jest niemierzalny i trudny do określenia w sensie liczbowym, dlatego też wskaźniki na poziomie projektu powinny uwzględniać zarówno cele ilościowe, jak i jakościowe.

Rozróżniamy kilka rodzajów wskaźników:

- **wskaźnik produktu** odnosi się do wszystkich tych produktów, które powstały w trakcie realizowania projektu. Są podawane tylko za okres realizacji projektu;

- **wskaźniki rezultatu** dotyczą efektów działań, które nastąpiły po zakończeniu i w wyniku realizowania projektu oraz które wpływają bezpośrednio na otoczenie społeczno-ekonomiczne. Wskaźnik rezultatu informuje o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku wcielenia w życie danego przedsięwzięcia oraz sytuacji uczestników projektu na tym etapie;
- **wskaźniki oddziaływania** oceniają efekty projektu w dłuższej perspektywie, czyli nie bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia. Tego rodzaju mierniki zazwyczaj przedstawia się rok po zrealizowaniu danej inicjatywy celem pokazania trwałych zmian jakie spowodowały w otoczeniu społeczno-ekonomicznym.

Określenie niezbędnych zasobów

Zasoby są rozumiane jako wszelkie nakłady ludzkie i rzeczowe, które są niezbędne do wykonania zaplanowanych działań. Planowanie zasobów obejmuje określenie jakie zasoby ludzkie (osoby) i rzeczowe (np. wyposażenie, środki transportu, pomieszczenia, materiały, sprzęt) i w jakiej ilości będą niezbędne do realizacji projektu. W przypadku planowania zasobów ludzkich konieczne jest poza określeniem liczby osób wskazanie wymagań np. dotyczących czasu ich pracy, posiadanych kwalifikacji i doświadczenia.

Harmonogram działań

Harmonogram jest narzędziem umożliwiającym zarządzanie czasem w projekcie. Dzięki harmonogramowi możliwe jest zarówno planowanie projektu, jak również kontrola jego realizacji.

Aby dobrze zaplanować realizację projektu w czasie należy wykonać następujące czynności:

- określić czas trwania działań/zadań/czynności (w zależności jaką strukturę pracy przyjęliśmy),
- określić zależności pomiędzy działaniami/zadaniami/czynnościami,
- określić terminy rozpoczęcia i zakończenia działań/zadań/czynności,
- sporządzić wykres przebiegu projektu,
- zaplanować rezerwy czasowe,
- określić kamienie milowe projektu.

Kamienie milowe projektu (ang. milestones) to punkty orientacyjne i kontrolne w projekcie. Wyznaczają one np. osiągnięcie istotnych rezultatów, konieczną kontrolę, złożenie sprawozdania.

Budżet

Budżet projektu to zestawienie wszystkich kosztów koniecznych do poniesienia w celu realizacji projektu i osiągnięciu zaplanowanych rezultatów. Budżet jest bazą dla zarządzania kosztami. Sposoby konstruowania budżetu tzw. formatki budżetowe mogą być bardzo różne. W niektórych projektach wyróżnia się budżety poszczególnych zadań, inne dzielą koszty rodzajowo (np. koszty osobowe, administracyjne, merytoryczne, koszty promocji). Budżet najczęściej przedstawia się w postaci tabeli, zestawiając przychody i koszty, lub w przypadku zewnętrznego finansowania pokazując źródła przychodów i koszty do sfinansowania z poszczególnych źródeł. Innym wspólnym wymogiem jest konieczność przedstawienia sposobu kalkulacji, tj. ceny jednostkowej oraz rodzaju miary (np. miesiąc) i wartości całkowitej danej pozycji.

Konstruując budżet należy pamiętać o zachowaniu należytej staranności przy szacowaniu kosztów realizacji poszczególnych zadań projektowych, bowiem kluczowymi warunkami uznania czyli kwalifikowalności wydatków są racjonalność, efektywność oraz zachowanie zasady efektywnego zarządzania finansami. Podstawą kalkulacji kosztów powinna być starannie przeprowadzona analiza rynku, umożliwiająca prawidłowe oszacowanie wartości rynkowej planowanych do zakupu usług, towarów oraz wykonanych prac. W przypadku ubiegania się o dofinansowanie ze środków unijnych realizator może zostać poproszony o przedłożenie dokumentów potwierdzających należyte oszacowanie kosztów wskazanych w budżecie lub wskazanie metodologii ich wyliczania.

Przed rozpoczęciem pracy nad budżetem projektu powinniśmy również poznać sposób rozliczania środków – rodzaj sprawozdawczości i wymaganej dokumentacji na potwierdzenie dokonanych wydatków. Wiele wytycznych wymaga podziału kosztów na bezpośrednie i pośrednie. **Koszty bezpośrednie** to koszty kwalifikowane realizowanego zadania bezpośrednio z nim związane. **Koszty pośrednie** to koszty, których nie można bezpośrednio przyporządkować do danego zadania w projekcie.

RECEPTA NA SUKCES:

1. Myślimy strategicznie. Realizowane projekty wynikają z potrzeb, a nie tylko z „okazji” pozyskania środków.
2. Opracowujemy projekt tak szczegółowo, jak to możliwe (i racjonalne).
3. Prace nad projektem rozpoczynamy odpowiednio wcześniej przed ogłoszeniem naboru wniosków.
4. Rezerwujemy czas na odpowiednie przygotowanie i skompletowanie wniosku o dofinansowanie.
5. Wyznaczamy osobę odpowiedzialną za przygotowanie wniosku (dysponującą czasem).
6. Piszemy językiem prostym, jasnym, nieskomplikowanym.
7. Koncentrujemy się na wskazywaniu w opisach rzeczy najważniejszych.

Zapamiętaj:

PROJEKTY SĄ NARZĘDZIEM REALIZACJI STRATEGII.

DOBRE PLANOWANIE DETERMINUJE OSIĄGNIĘCIE CELU W 80%.

WNIOSEK O DOFINANSOWANIE TO NIE PROJEKT.

**PRZEMYŚLANY PROJEKT I PLAN PRACY NAD WNIOSKIEM
ZWIĘKSZA SZANSĘ NA DOFINANSOWANIE.**

Hymn Polskiego Czerwonego Krzyża

PIEŚŃ O CZERWONYM KRZYŻU

*Słowa: Irena Prusicka
Muzyka: Aleksander Roślan
(rytm marsza)*

Czerwony Krzyż to symbol jest miłości
On nie zna granic, lądów ani mórz.
Niech żyje nam Czerwony Krzyż ludzkości
Vive Internationale Croix-Rouge! – bis

Pókiś jest młody i szczęśliwy
I uśmiech śle Ci cały świat,
Nie często myślisz o twym druhu,
O tym, że czuwa wierny brat.

Lecz gdy żywiołów przyjdą klęski
I wojny złe i głód i bój,
Wówczas Ci poda dłoń pomocną
Czerwony Krzyż - przyjaciel Twój!

Czerwony Krzyż to symbol jest miłości
On nie zna granic, lądów ani mórz.
Niech żyje nam Czerwony Krzyż ludzkości
Vive Internationale Croix-Rouge! – bis

Hymn Polskiego Czerwonego Krzyża, przyjęty przez IX Krajowy Zjazd Polskiego Czerwonego Krzyża,

18 listopada 1989 r.

Nuty/melodia/słowa Hymnu Polskiego Czerwonego Krzyża dostępne są na stronie:

http://www.pck.pl/pages,6_139.html

Słowniczek pojęć

Altruizm (z fr. *Altruisme*, z łac. *Alter* – inny, drugi) - postawa bezinteresownej troski o dobro innych ludzi, przeciwstawna egoizmowi, bezinteresowna życzliwość i troska okazywana innym ludziom, życzliwe zainteresowanie ich sprawami, kłopotami i powodzeniem.

Bezinteresowność (z łac. *Interesse* – brać udział w czymś) - działanie pozbawione dbania o własne interesy, myślenie przede wszystkim o innych, działanie ze szlachetnych pobudek, bez szukania własnych korzyści.

Bezpłatna praca - praca mająca na celu upowszechnienie pewnych idei społecznych, ruch społeczny mający za podstawę taką pracę.

Charytatywny - (od łac. *Caritas* „miłość, sprzyjanie”) – wspierający biednych, potrzebujących, wspomagający bezinteresownie, miłosierny, dobroczynny.

Filantropia - udzielanie pomocy potrzebującym, dobroczynność, działalność osób lub instytucji, polegająca na udzielaniu pomocy potrzebującym.

Filantropista – działacz ruchu pedagogicznego na rzecz kształcenia warstw niższych, przede wszystkim w duchu miłości do ludzi, łącząc naukę z pracą.

Humanitarny - (z fr. *Humanitaire*, z łac. *Humanitas* „człowieczeństwo”) – czyniony dla dobra ludzi, niosący im pomoc w trudnej sytuacji.

Pomoc humanitarna - (z łac. *Humanitas* – ludzkość, człowieczeństwo) – pomoc udzielana ofiarom klęsk żywiołowych oraz różnego typu konfliktów zbrojnych, zamieszek.

Wolontariat (z łac. *Voluntarius* – dobrowolny) - bezpłatne, dobrowolne, świadome działanie na rzecz innych, wykraczające poza więzi rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie.

Wolontariusz - osoba fizyczna, która wykonuje świadczenia dobrowolnie i bez gratyfikacji materialnej na rzecz organizacji pozarządowych, organów administracji publicznej i podległych im jednostek organizacyjnych.

Woluntaryzm - (z łac. *Voluntarius* - zależny od woli, *Voluntas* - wola) zespół poglądów szczególnie akcentujących rolę woli w życiu ludzkim. W woluntaryzmie wola jest najwyższą władzą człowieka.

Podsumowanie

Wolontariat (wcześniej określany jako filantropia, dobroczynność) istniał od zawsze. Ludzie pomagali sobie wzajemnie, bo tylko w ten sposób mogli przetrwać w pełnym zagrożeniu świecie.

Wolontariat i pomaganie są integralnym elementem naszych dziejów, pragnieniem człowieka, by angażować się w zmienianie świata, rozwój społeczny, wspieranie najsłabszych i wykluczonych. We współczesnym świecie działania te są wciąż potrzebne, a idea wolontariatu jest nadal aktualna.

Wolontariusze dzięki swojej pracy czują się potrzebni, doceniani, czują satysfakcję, że przyczynili się do czegoś dobrego, a potrzebujących wsparcia, czekających na osoby z wielkim sercem, które ofiarują im swój czas i pomoc jest wielu.

Niniejsza publikacja oraz zaprezentowane autorskie projekty lokalne niech posłużą za dobry przykład potrzebny do kreowania pozytywnych wzorów, zachowań, postaw i działań dzieci i młodzieży oraz niech będą inspiracją do zakładania nowych Szkolnych Kół PCK.

Jeżeli po przeczytaniu tej publikacji stwierdziłeś/stwierdziłaś, że nadszedł czas na działanie, to zacznij od teraz.

POWODZENIA!

Galeria

Happening z okazji Światowego Dnia Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca w Lublinie

Szkolenie dla opiekunów/ek Szkolnych Kół PCK w Mszanie Dolnej

Szkolenie dla opiekunów/ek Szkolnych Kół PCK w Mszanie Dolnej

Szkolenie dla opiekunów/ek Szkolnych Kół PCK w Mszanie Dolnej

Szkolenie dla opiekunów/ek Szkolnych Kół PCK w Mszanie Dolnej

Akcja Chronić Dziecięce Uśmiechy w Szkolnym Kole PCK w Lubartowie

Akcja Honorowego Oddawania Krwi - Szkolne Koło PCK w Zespole Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących w Biłgoraju

Akcja Nie Jestem Celem

Akcja - Rajd Katyński - Szkolne Koło PCK Publicznym Gimnazjum im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Kąkolewnicy

Akcja sadzenia drzew w Nadleśnictwie w Sobiborze

Akcja Zostań Bohaterem/ką

Festyn Rodzinny zorganizowany przez Szkolne Koło PCK w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym we Włodawie

Final akcji Gorączka Żłota 2015-2016

*Flash Mob z okazji Światowego Dnia Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca
- Zespół Szkół w Józefowie nad Wisłą*

Kwista uliczna w ramach Tygodnia PCK we Włodawie

Kwista w Tesco w ramach akcji Godne Dzieciństwo

Lekcja recyklingu w ramach obchodów Dnia Ziemi - Szkolne Koło PCK w Szkole Podstawowej w Niemcach

Lekcja tematyczna w ramach Dnia Wody - Szkolne Koło PCK w Szkole Podstawowej w Niemcach

Loteria fantowa - Szkolne Koło PCK w Szkole Podstawowej im. Twórców Ludowych Lubelszczyzny w Rudce Kozłowieckiej

Obchody 10 lecia istnienia Szkolnego Koła PCK w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 we Włodawie

Pokazy Pierwszej Pomocy podczas happeningu z okazji 95 lecia istnienia Ruchu Młodzieżowego PCK w Lublinie

Spotkania z seniorami - Szkolne Koło PCK w Szkole Podstawowej im. Róży Zamoy-skiej w Różance

Spotkanie inauguracyjne powstanie Szkolnego Koła PCK w Gimnazjum w Józefowie nad Wisłą

Spotkanie w ramach obchodów Tygodnia PCK w Szkole Podstawowej w Rudce Kozłowieckiej

Spotkanie z Mistrzem Świata Muay Thai - Rafałem Symonidesem

Warsztaty na temat Tolerancji i akceptacji w Szkolnym Kole PCK w Jastkowie

*Warsztaty czerwono krzyskie w Szkolnym Kole PCK w Zespole Szkół Rolniczych
Centrum Kształcenia Praktycznego w Pszczelej Woli*

*Warsztaty na temat higieny jamy ustnej w Klubie Wiewiórka PCK w Zespole Szkół
w Garbowie*

Zajęcia w Klubie Wiewiórka PCK w Szkole Podstarwowej w Niemcach

Projekt „Wolontariat PCK - Aktywacja” realizowany jest przez
Lubelski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża
przy współfinansowaniu Ministerstwa Edukacji Narodowej
i pod Honorowym Patronatem Lubelskiego Kuratora Oświaty

Lubelski Oddział Okręgowy PCK
20-323 Lublin, ul. Puchacza 6
tel. 81 532-08-27, tel./fax 81 532-90-87

lublin@pck.org.pl
facebook.com/pcklublin